

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: Δ.Μ.Τ.Α.**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑΣ
ΠΑΣΧΑΛΙΔΟΥ ΑΝΑΤΟΛΗΣ**

***ΘΕΜΑ: «ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
ΜΕΣΣΗΝΗΣ»***

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΡΗΓΟΡΗΣ**

ΚΑΛΑΜΑΤΑ, 2004

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5

ΜΕΡΟΣ Ι

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΔΗΜΟ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΗΣ.....	8
1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....	8
1.2 ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΗΣ.....	10
1.3 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....	11
1.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ.....	12
1.5 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	13
1.6 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....	14
1.7 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ.....	15

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

HABITAT AGENDA

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ HABITAT AGENDA.....	17
1.1 Η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ HABITAT II.....	17
1.2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ HABITAT AGENDA.....	18
1.3 ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ HABITAT AGENDA.....	20
1.4 ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ HABITAT AGENDA.....	22
2. Η HABITAT AGENDA ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	23
2.1 ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ.....	23
2.2 Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ HABITAT.....	25
3. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ HABITAT AGENDA.....	27
3.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ HABITAT AGENDA.....	27
4. ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ HABITAT AGENDA.....	29
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	29
4.2 ΒΑΣΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ HABITAT AGENDA.....	29
4.2.1 Υιοθέτηση πολιτικής ολοκληρωμένων προγραμμάτων.....	29
4.2.2 Ενσωμάτωση Αστικών Δεικτών βιώσιμης ανάπτυξης.....	30
4.2.3 Ίδρυση Τοπικών Παρατηρητηρίων.....	31

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

1. ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ.....	32
--------------------------------	-----------

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	32
ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΗΣ.....	34
A. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	37
A.1 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ.....	38
Δείκτης A.1.1: Μέγεθος πληθυσμού.....	38
Δείκτης A.1.2: Μεταβολές πληθυσμού.....	39
Δείκτης A.1.3: Μέσο μέγεθος νοικοκυριών.....	41
Δείκτης A.1.4: Νοικοκυριά ανά αριθμό μελών.....	41
Δείκτης A.1.5: Φυσική κίνηση πληθυσμού.....	42
Δείκτης A.1.6: Αναλογία αρρένων.....	44
Δείκτης A.1.7: Γήρανση πληθυσμού.....	45
Δείκτης A.1.8: Ομάδες ηλικιών.....	46
A.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	49
Δείκτης A.2.1: Υποδομές εκπαίδευσης.....	49
Δείκτης A.2.2: Μορφωτικό επίπεδο.....	50
Δείκτης A.2.3: Δυναμικό Βρεφονηπιακών σταθμών.....	51
A.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	52
Δείκτης A.3.1: Διάθρωση οικονομικής δραστηριότητας.....	52
Δείκτης A.3.2: Τοπικά προϊόντα.....	54
Δείκτης A.3.3: Οικονομικά ενεργοί.....	54
Δείκτης A.3.4: Εξαρτώμενου πληθυσμού.....	55
Δείκτης A.3.5: Απασχολούμενοι.....	57
Δείκτης A.3.6: Άνεργοι.....	58
B. ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΜΩΝ.....	60
B.1 ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ.....	61
Δείκτης B.1.1: Βασικές χρήσεις γης του Δήμου Μεσσήνης.....	61
Δείκτης B.1.2: Ανάλυση οικιστικών εκτάσεων.....	63
Δείκτης B.1.3: Ανάλυση εκτάσεων εντός σχεδίου.....	64
Δείκτης B.1.4: Ανάλυση κοινόχρηστων εκτάσεων.....	65
B.2 ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ.....	66
Δείκτης B.2.1: Τεχνική Υποδομή.....	66
Δείκτης B.2.2: Αναλογία ασφαλτοστρωμένων δρόμων.....	67
Δείκτης B.2.3: Κοινωνική υποδομή.....	68
Δείκτης B.2.4: Μεταφορές – Μετακινήσεις.....	68
Γ. ΕΠΑΡΚΗΣ ΣΤΕΓΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ.....	70
Γ.1 ΚΤΙΡΙΑΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ.....	71
Δείκτης Γ.1.1: Αριθμός και χρήση κτιρίων.....	71
Δείκτης Γ.1.2: Ηλικία κτιρίων.....	73
Δείκτης Γ.1.3: Τρόπος κατασκευής κτιρίων.....	74
Δείκτης Γ.1.4: Κτίρια – Κατοικίες.....	75
Δείκτης Γ.1.5: Οικοδόμηση κτιρίων.....	76
Δείκτης Γ.1.6: Χρήσεις κατοικιών.....	77
Δείκτης Γ.1.7: Μέγεθος κατοικιών.....	78

Γ.2 ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΣΤΕΓΑΣΗΣ.....	79
Δείκτης Γ.2.1: Πυκνοποίηση.....	79
Δείκτης Γ.2.2: Άστεγοι ανά 1000 κατοίκους.....	79
Δείκτης Γ.2.3: Σύνδεση με βασικά δίκτυα.....	80
Δείκτης Γ.2.4: Λειτουργικές ελλείψεις κατοικιών.....	81
Δείκτης Γ.2.5: Νοικοκυριά με εγκατεστημένο ηλιακό θερμοσίφωνο.....	82

ΜΕΡΟΣ IV

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.....	85
1.1 Πληθυσμός.....	85
1.2 Οικονομική δραστηριότητα.....	85
1.3 Απασχόληση.....	86
1.4 Χρήσεις Γης.....	86
1.5 Τεχνική Υποδομή.....	86
1.5.1 Δίκτυο Αποχέτευσης.....	86
1.5.2 Αποκομιδή και Διάθεση Στερεών Αποβλήτων.....	86
1.6 Κοινωνική Υποδομή.....	87
1.7 Ποιότητα Ζωής.....	87
1.7.1 Προσβασιμότητα.....	87
1.8 Κτιριακό απόθεμα.....	87
1.8.1 Παλαιότητα κτιρίων.....	87
1.8.2 Συνθήκες στέγασης.....	87
2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	89
2.1 Τοπικό Αστικό Παρατηρητήριο.....	89
2.2 Οικονομική Δραστηριότητα – Απασχόληση.....	90
2.3 Χρήσεις Γης.....	91
2.4 Τεχνική υποδομή.....	91
2.4.1 Δίκτυο Αποχέτευσης.....	91
2.4.2 Αποκομιδή και Διάθεση Στερεών Αποβλήτων.....	92
2.5 Κοινωνική Υποδομή.....	92
2.6 Ποιότητα Ζωής.....	92
2.7 Κτιριακό απόθεμα.....	93

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Δ.Ο.Υ.:	Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
ΕΛ.ΤΑ.:	Ελληνικά Ταχυδρομεία
Ο.Τ.Ε.:	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας
Δ.Ε.Η.:	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
Κ.Τ.Ε.Ο.:	Κέντρο Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων
Ο.Σ.Ε.:	Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδας
Ι.Κ.Α.:	Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Κ.Α.Π.Η.:	Κέντρο Αποκατάστασης και Προστασίας Ηλικιωμένων
Τ.Ε.Ε.:	Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια
Ο.Η.Ε.:	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
Ε.Ο.Κ.:	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
Ε.Ε.:	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Σ.Δ.:	Εθνικό Σχέδιο Δράσης
Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.:	Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
Δ.Ε.Π.Ο.Σ.:	Δημόσια Επιχείρηση Πολεοδομίας και Στέγασης
Ο.Τ.Α.:	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Τ.Α.:	Τοπική Αυτοδιοίκηση
Ε.Σ.Υ.Ε.:	Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
Χ.Υ.ΤΑ.:	Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία «**Δήμος Μεσσήνης Μεσσηνίας: Ανάλυση στα πλαίσια της Habitat Agenda**», αποτελεί μια Δημογραφική και Οικιστική Στατιστική Ανάλυση με Αστικούς Δείκτες.

Η εργασία αποτελείται από τέσσερα μέρη.

Το *πρώτο μέρος* αναφέρεται στο Δήμο Μεσσήνης. Γίνεται μια περιγραφή στα γενικά, στα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά, στις κοινωνικές και διοικητικές υποδομές καθώς και στις υποδομές εκπαίδευσης του Δήμου Μεσσήνης. Αναλύονται τα οικονομικά χαρακτηριστικά και η τοπική οικονομία, η κατάσταση του οδικού δικτύου και τέλος, παρουσιάζεται φωτογραφικό υλικό του Δήμου Μεσσήνης.

Το *δεύτερο μέρος* έχει γενικότερο σκοπό να αποκτήσει ο αναγνώστης μια γενική ιδέα της **Habitat Agenda**. Τι είναι; Πως ξεκίνησε; Ποιοι οι στόχοι και οι αρχές της; Ποια είναι τα εργαλεία σχεδιασμού της; Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στην **Habitat Agenda** στην Ευρώπη, στην Ελλάδα και στον ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην εφαρμογή της **Habitat Agenda**.

Στο *τρίτο* και βασικό *μέρος* της εργασίας παρουσιάζονται οι Δείκτες της **Habitat Agenda** στο Δήμο Μεσσήνης που είναι χωρισμένοι σε τρεις άξονες:

- α. Κοινωνική και Οικονομική Ανάπτυξη
- β. Βιώσιμη Ανάπτυξη πόλεων και Οικισμών, και
- γ. Επαρκής Στέγη για όλους.

Σε κάθε άξονα υπάρχουν υπό άξονες δεικτών. Κάθε δείκτης παρουσιάζεται υπό μορφή πίνακα, αναλύεται και αναφέρεται η πηγή των στοιχείων του κάθε δείκτη. Ακόμα σε κάθε δείκτη υπάρχουν γραφικές απεικονίσεις για την καλύτερη αναπαράσταση των στοιχείων.

Το *τέταρτο* και τελευταίο *μέρος* αναφέρεται στα προβλήματα που εντοπίζονται από τη μελέτη και την επεξεργασία των παραπάνω στοιχείων και προτείνονται λύσεις για την αντιμετώπισή τους.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω, ιδιαίτερα τους υπαλλήλους που εργάζονται στην Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου Μεσσήνης, **κ Διονύσιο Κούβελα** και **κ Κουτίβα Βασίλειο**, για τις πληροφορίες και το χρόνο που μου διέθεσαν, την **κα Τσιλιγκάκη Νεκταρία** που εργάζεται στην Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας, καθώς και τον **κ Γιαννουνάκη Γεώργιο** υπάλληλο του Υπουργείου Συγκοινωνιών για την άριστη συνεργασία στην παροχή των στοιχείων και τη βοήθεια που μου προσέφεραν. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον καθηγητή μου **Νικολακόπουλο Γρηγόριο** για την πολύτιμη βοήθεια που μου παρείχε στην εκπόνηση της πτυχιακής μου εργασίας.

ΜΕΡΟΣ Ι

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΔΗΜΟ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΗΚΑ

Ο Δήμος Μεσσήνης πήρε το όνομα του από τη πόλη της Αρχαίας Μεσσήνης, η οποία βρισκόταν στα ορεινά του Δήμου Ιθώμης. Ο Δήμος εντάσσεται διοικητικά στο Νομό Μεσσηνίας. Έχει μεγάλη αγροτική και παραλιακή έκταση, που εκτείνεται από το Δήμο Πεταλιδίου έως το ποταμό Πάμισσο και στο βόριο μέρος συνορεύει με τους Δήμους Ανδρούσας και Αριστομένους.

Ο Νομός Μεσσηνίας είναι πλούσιος σε αρχαιολογικούς και γενικότερα ιστορικούς και πολιτιστικούς πόρους. Τα μνημεία του Νομού καλύπτουν όλες τις ιστορικές εποχές (προϊστορική, κλασική, βυζαντινή, μεταβυζαντινή, νεότερη), από την 3^η χιλιετία μέχρι σήμερα.

Η εδαφική περιφέρεια του Δήμου Μεσσήνης περιλαμβάνει ελάχιστα από τα ήδη χαρακτηρισμένα μνημεία του Νομού. Η ευρύτερη ωστόσο περιοχή που επηρεάζεται σε επίπεδο χωροταξικού πλαισίου από τη Μεσσήνη και περιλαμβάνει όλους σχεδόν τους όμορους δήμους, διαθέτει πολύ αξιόλογα μνημεία όλων των ιστορικών περιόδων. Το πιο αξιόλογο μνημείο της περιοχής είναι αναμφισβήτητα τα ερείπια της Αρχαίας Μεσσήνης. Μνημείο με πανελλήνια εμβέλεια, αποτελεί αξιόλογο πολιτιστικό πόρο για ολόκληρο το Νομό.

Επίσης είναι η δεύτερη σε πληθυσμό πόλη μετά τη Καλαμάτα στο Νομό Μεσσηνίας και είναι από τα λίγα μέρη στο Νομό, που αυξάνεται ο νέος πληθυσμός αισθητά και αυτό διαπιστώνετε από την απογραφή του 2001, έτσι συνεχίζονται οι παραδόσεις της περιοχής περνώντας από γενιά σε γενιά, ένας λόγος που συμβαίνει αυτό είναι ότι δεν υστερεί σε τίποτα από μεριάς υποδομών και εγκαταστάσεων.

Το ρολόι στη πλατεία της Μεσσήνης

1.2 ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Με το Νομοσχέδιο «Ι. Καποδίστριας», στον Δήμο Μεσσήνης συνενώθηκαν οι παρακάτω κοινότητες:

1. Μεσσήνη (έδρα)
2. Αβραμίου
3. Ανάληψη
4. Βελίκα
5. Καρτερόλι
6. Λευκοχώρα
7. Λυκοτρόφος
8. Μάδενα
9. Μαυρομμάτι Παμίσου
10. Νεοχώρι Αριστομένης
11. Πιλαλίστρα
12. Πιπερίτσα
13. Σπιτάλι
14. Τρίοδος

Μορφολογικά ο Δήμος Μεσσήνης αποτελεί μια σύνθεση παραλιακών, πεδινών και ημιορεινών εκτάσεων και καλύπτει συνολική έκταση 84602 χιλ. στρεμμάτων.

Το Δημαρχείο του Δήμου Μεσσήνης

1.3 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ο πληθυσμός ανέρχεται σε 11041 κατοίκους, από τους οποίους οι 5232 είναι άνδρες και οι 5809 είναι γυναίκες. Όμως οι μόνιμοι κάτοικοι δεν ξεπερνούν τους 10851 κατά τη διάρκεια του χειμώνα, ενώ τους καλοκαιρινούς μήνες ο αριθμός του πληθυσμού αυξάνεται σημαντικά.

Το φαινόμενο αυτό εξηγείται αφενός από την συχνή επιστροφή συγγενικών προσώπων στα πατρικά τους σπίτια και αφετέρου από τη προσέλευση σημαντικού αριθμού τουριστών. Τα τελευταία χρόνια η περιοχή έχει αρκετά μεγάλη τουριστική ανάπτυξη λόγω της τουριστικής οργάνωσης των παραλιακών περιοχών.

Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού (63%) έχει συγκεντρωθεί στη Μεσσήνη η οποία είναι και έδρα του Δήμου. Ο πληθυσμός των υπόλοιπων δημοτικών διαμερισμάτων κυμαίνεται από 591 έως 141 κατοίκους. Πιο συγκεκριμένα ο πληθυσμός του Δήμου Μεσσήνης στα διαμερίσματα κατανέμεται ως εξής:

Δημοτικό Διαμέρισμα	Πληθυσμός (Απογραφής 2001)
Αβραμίου	591
Ανάληψη	354
Βελίκα	407
Καρτερόλι	599
Λευκοχώρα	358
Λευκότραφος	347
Μαδένα	143
Μαυρομάτι Παμίσου	388
Μεσσήνη	6912
Νεοχώρι Αριστομένης	250
Πιλαλίστρα	196
Πιπερίτσα	143
Σπιτάλι	141
Τρίοδος	212
ΣΥΝΟΛΟ	11041

1.4 ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Οι διοικητικές υποδομές του Δήμου Μεσσήνης βρίσκονται όλες στην έδρα του Δήμου, δηλαδή στη Μεσσήνη.

Οι υποδομές που υφίσταται η έδρα είναι:

- ✓ Αστυνομικό τμήμα
- ✓ Ειρηνοδικείο
- ✓ Δασονομείο
- ✓ Αγρονομείο
- ✓ ΔΟΥ
- ✓ Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης
- ✓ ΕΛΤΑ
- ✓ ΟΤΕ
- ✓ ΔΕΗ
- ✓ ΚΤΕΟ
- ✓ Υποθηκοφυλακείο
- ✓ Γραφείο κτηματολογίου
- ✓ Σιδηροδρομικός σταθμός (ΟΣΕ)
- ✓ Δημαρχείο
- ✓ Ένωση αγροτικών συνεταιρισμών
- ✓ Αγροτική τράπεζα
- ✓ Εθνική τράπεζα
- ✓ Εμπορική τράπεζα
- ✓ Alfa bank
- ✓ Eurobank

Η Εθνική τράπεζα στη πλατεία της Μεσσήνης

Όσον αφορά τις κοινωνικές υποδομές αυτές κατά το πλείστον βρίσκονται στο δημοτικό διαμέρισμα της Μεσσήνης

Οι κοινωνικές υποδομές που υφίσταται στην έδρα του Δήμου είναι:

- ✓ Κέντρο Υγείας
- ✓ ΙΚΑ
- ✓ Εργατικό κέντρο
- ✓ Κτηνιατρείο
- ✓ 19 ιδιωτικά ιατρεία

Στα δημοτικά διαμερίσματα του Αβραμίου και του Μαυρομμάτι Παμίσου υπάρχει από ένα Αγροτικό ιατρείο. Άλλες κοινωνικές υποδομές όπως ΚΑΠΗ και βιβλιοθήκη δεν υπάρχουν.

1.5 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Οι περισσότερες υποδομές εκπαίδευσης βρίσκονται στην έδρα του δήμου, στη

Μεσσήνη. Συγκεκριμένα λειτουργούν:

- ✓ Δύο (2) παιδικοί σταθμοί
- ✓ Πέντε (5) Νηπιαγωγεία
- ✓ Τέσσερα (4) Δημοτικά σχολεία
- ✓ Δύο (2) Γυμνάσια
- ✓ Δύο (2) Λύκεια
- ✓ Ένα (1) ΤΕΕ

Στο δημοτικό διαμέρισμα του Αβραμίου υπάρχει ένα Δημοτικό σχολείο. Όπως και στο δημοτικό διαμέρισμα της Ανάληψης.

1.6 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Σύμφωνα με την απογραφή του 1991 προέκυψε ότι οι κάτοικοι του Δήμου Μεσσήνης είναι κυρίως γεωργοί, έμποροι, δημόσιοι υπάλληλοι, ελεύθεροι επαγγελματίες και οι περισσότεροι από αυτούς είναι αυτοαπασχολούμενοι.

Αναλυτικότερα από την απογραφή του 1991 προέκυψε η παρακάτω εικόνα της δομής του οικονομικά ενεργού πληθυσμού:

- Οι οικονομικώς ενεργοί είναι λιγότεροι από τους μη ενεργούς, εικόνα που αναπαράγει το πρότυπο του Νομού. Το σύνολο των απασχολούμενων ανέρχεται σε 4069 άτομα (40% του πληθυσμού) το 60% των οποίων κατοικεί στην έδρα του Δήμου.

- Οι απασχολούμενοι στην έδρα του Δήμου είναι 90% των οικονομικώς ενεργών συνολικά (94% στα υπόλοιπα δημοτικά διαμερίσματα).

- Στους ανέργους ποσοστό 35% είναι νέοι και κατοικούν κυρίως στην έδρα.

- Το 40% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού απασχολείται στον πρωτογενή τομέα (22% στην έδρα όπως είναι φυσικό και το 65% στα υπόλοιπα δημοτικά διαμερίσματα). Η κύρια καλλιέργεια της περιοχής είναι τα σύκα, η ελιά και η πατάτα.

- Το 17% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού ασχολείται στον δευτερογενή τομέα (μεταποίηση και κατασκευές).

- Το 33% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού ασχολείται στον τριτογενή τομέα.

- Οι 7 στους 10 του πρωτογενούς είναι απασχολούμενοι και οι υπόλοιποι είναι συνβοηθούμενα μέλη (νοικοκυρές, παιδιά – μαθητές, συνταξιούχοι, υποαπασχολούμενοι και άνεργοι).

- Το 14% του πληθυσμού ασχολούνται με το εμπόριο, τις κατασκευές και σε ξενοδοχεία – εστιατόρια.

Βέβαια αξίζει να σημειωθεί ότι οι περισσότεροι από τους κατοίκους του Δήμου που ασκούν κάποια δραστηριότητα εκτός γεωργίας και δεδομένου ότι κρατούν γεωργική ιδιοκτησία τους, ασχολούνται συμπληρωματικά με την γεωργία.

1.7 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Το συνολικό μήκος του κύριου οδικού δικτύου, δηλαδή αυτό που συνδέει τα δεκατέσσερα (14) δημοτικά διαμερίσματα με την έδρα του Δήμου, τη Μεσσήνη και μεταξύ τους, είναι 70 χιλ. εκ των οποίων τα 67 χιλ. ασφαλτοστρωμένα. Αυτό διαχωρίζεται σε:

1. Εθνική οδός μήκους 10 χιλ.
2. Επαρχιακή οδός μήκους 23 χιλ.
3. Κοινοτική οδός μήκους 37 χιλ.

Από τα παραπάνω συνεπάγεται πως το μεγαλύτερο μέρος του κυρίου οδικού δικτύου είναι ασφαλτοστρωμένο με αποτέλεσμα η διέλευση ανάμεσα στα δημοτικά διαμερίσματα να είναι εύκολη. Η μέση χρονική απόσταση των δημοτικών διαμερισμάτων από την έδρα κυμαίνεται από 5 έως 30 λεπτά.

Ένα κομμάτι του Οδικού Δικτύου στην έδρα του Δήμου

ΜΕΡΟΣ II

Η HABITAT AGENDA: ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΕΠΑΡΚΗΣ ΣΤΕΓΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ HABITAT AGENDA
----	-------------------------------------

1.1 Η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ HABITAT II

Τον Ιούνιο του 1996, στη Δεύτερη Παγκόσμια Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τους Ανθρώπινους Οικισμούς (HABITAT II) που πραγματοποιήθηκε στην Κωνσταντινούπολη, οι κυβερνήσεις και οι εθνικές αντιπροσωπείες των χωρών μελών του ΟΗΕ, δεσμεύτηκαν σε ένα πλαίσιο αρχών, προτεραιοτήτων και δράσεων με στόχο την εξασφάλιση βιώσιμων οικισμών και επαρκούς στέγης για όλους τους πολίτες τους. Το πλαίσιο αυτό, τέθηκε σαν επακόλουθο της προβληματικής για την αυξανόμενη παρουσία φαινομένων που υποβαθμίζουν τη ζωή στους ανθρώπινους οικισμούς: μεγάλες πληθυσμιακές πυκνότητες, ανεξέλεγκτη ανάπτυξη, έλλειψη σωστής υποδομής και σχεδιασμού, περιβαλλοντική υποβάθμιση και κατασπατάληση φυσικών πόρων, αύξηση της φτώχειας, ανεργίας και γενικότερα φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού, τόσο στις αναπτυγμένες όσο και στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Η συνδιάσκεψη της Κωνσταντινούπολης εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο προβληματικής και δράσης του ΟΗΕ για βιώσιμους ανθρώπινους οικισμούς, και αποτελεί συνέχεια της Πρώτης Συνδιάσκεψης HABITAT I για τους ανθρώπινους οικισμούς (Vancouver 1976), της απόφασης 43/181/1988 της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ για την «Παγκόσμια Στρατηγική για την Κατοικία για το έτος 2000», και της συνδιάσκεψης του Rio (Βραζιλία 1992) για την μετάβαση στη βιώσιμη ανάπτυξη (Agenda 21).

Τα δύο βασικά κείμενα στα οποία συνοψίζονται τα αποτελέσματα της συνδιάσκεψης είναι η «Διακήρυξη της Κωνσταντινούπολης» και η «Habitat Agenda».

Η Διακήρυξη της Κωνσταντινούπολης, καλεί τις κυβερνήσεις και τους κοινωνικούς εταίρους σε κάθε χώρα, να υιοθετήσουν μια σειρά μέτρων και πολιτικών έτσι ώστε η κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη να διασφαλίζει την ισορροπία και προστασία του περιβάλλοντος και την ποιότητα ζωής στις πόλεις.

Η **Habitat Agenda**, θέτει το Παγκόσμιο Σχέδιο Δράσης για τους Ανθρώπινους Οικισμούς του οποίου ο στόχος είναι να επισημαίνει όλες τις παραμέτρους που πρέπει να συνεκτιμώνται προκειμένου η ανάπτυξη των πόλεων και οικισμών να εγγυάται την ασφαλή και ισόνομη διαβίωση των κατοίκων και την επαρκή και ικανοποιητική στέγη για όλους σε ένα βιώσιμο οικιστικό περιβάλλον.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην Habitat Agenda οι χώρες που μετείχαν στην Παγκόσμια Συνδιάσκεψη δεσμεύτηκαν σε ένα πολιτικό, οικονομικό, περιβαλλοντικό και ηθικό όραμα των Ανθρώπινων Οικισμών, βασισμένο στις αρχές τη ισότητας, της αλληλεγγύης, της εκτίμησης και της συνεργασίας.

1.2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ HABITAT AGENDA

Η Habitat Agenda θέτει μια σειρά από αρχές οι οποίες θα πρέπει να διέπουν όλες της προσπάθειες για τη δημιουργία βασικών ανθρώπινων οικισμών. Οι αρχές αυτές δεν είναι παρά οδηγίες ανάπτυξης που έχουνε διαρκή και σταθερή αξία χωρίς ιεράρχηση αφού σχετίζονται όλες μεταξύ τους:

Ισότητα ευκαιριών και δικαιοσύνη

Η οργάνωση των ανθρώπινων οικισμών σε όλα τα επίπεδα (κοινωνικό, οικονομικό, πολεοδομικό) πρέπει να εξασφαλίζει την ισότητα μεταξύ των ανθρώπων ανεξάρτητα από τη φυλή, το γένος, τη γλώσσα, τη θρησκεία και την οικονομική κατάσταση. Πρέπει να εξασφαλίζει ισότητα πρόσβασης στις ευκαιρίες, στους πόρους και τις υπηρεσίες που όλοι χρειάζονται για ένα καλό επίπεδο ζωής.

Εξάλειψη της φτώχειας

Όλες οι αποφάσεις και οι πολιτικές που αφορούν τις πόλεις και τα χωριά πρέπει μεταξύ άλλων να στοχεύουν στην εξάλειψη της φτώχειας, ώστε να δημιουργούν κοινότητες που θα παρέχουν σε όλες αξιοπρεπείς ευκαιρίες και επιλογές.

Ορθός σχεδιασμός

Ο τρόπος με τον οποίο αναπτύσσονται και οργανώνονται οι οικισμοί, η ποιότητα και χωροθέτηση των βασικών υποδομών και εξυπηρετούν και γενικότερα τα ζητήματα πολεοδομικού σχεδιασμού, παίζουν καθοριστικό ρόλο στην ποιότητα ζωής των κατοίκων. Οι υπεύθυνοι του πολεοδομικού σχεδιασμού πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες όλων των πολιτών, χωρίς διακρίσεις.

Ο ρόλος της οικογένειας

Η οικογένεια, ως βασική μονάδα της κοινωνίας, μπορεί να παίξει πολύ σημαντικό ρόλο στη παροχή σταθερού κοινωνικού υπόβαθρου για τους ανθρώπινους οικισμούς. Ο ρόλος αυτός πρέπει να αναγνωρίζεται και να ενθαρρύνεται μέσα από τον τρόπο διακυβέρνησης των οικισμών.

Ο ρόλος του κάθε πολίτη

Τα ανθρώπινα δικαιώματα του κάθε πολίτη να είναι σεβαστά και να προστατεύονται. Πρέπει να ενθαρρύνετε η ενεργή συμμετοχή των πολιτών στα κοινά. Ταυτόχρονα κάθε άτομο πρέπει να συμμετέχει στη δημιουργία βιώσιμης κοινωνίας.

Ο ρόλος της συνεταιρικότητας

Καθένα άτομο, ομάδα ή έθνος δεν μπορεί να συμβάλλει στη δημιουργία βιώσιμων οικισμών ενεργώντας μεμονωμένα. Μόνο με την ανάπτυξη της συνεταιρικότητας μπορούμε να συμβάλουμε θετικά προς το σκοπό αυτό.

Αλληλεγγύη και συνεργασία

Τα έθνη, οι κοινότητες και όλοι οι άνθρωποι μπορούν να προχωρήσουν μπροστά ενωμένοι αφήνοντας κατά μέρος τις διαφορές τους, προς όφελος των ευρύτερων κοινών στόχων.

Αποδεκτά επίπεδα υγείας και παιδείας

Η καλή υγεία και η σωστή εκπαίδευση είναι τα δύο πιο ουσιαστικά στοιχεία για μία αξιοπρεπή ποιότητα ζωής. Η

συνεχείς βελτίωση των υπηρεσιών υγείας και εκπαίδευσης και η μέριμνα για την χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς πρόσβαση όλων σε αυτές αποτελεί διαρκεί στόχο.

Βιώσιμη ανάπτυξη

Η βιώσιμη ανάπτυξη δηλαδή η διαδικασία αλλαγής που βελτιώνει την ποιότητα ζωής των ανθρώπων ενώ παράλληλα προστατεύει τους φυσικούς, ανθρώπινους και πολιτισμικούς πόρους στους οποίους θα βασισθούν και οι επόμενες γενιές, πρέπει να χαρακτηρίζει όλες τις προσπάθειές μας.

1.3 ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ HABITAT AGENDA

Οι κυβερνήσεις των χωρών που συμμετείχαν στη Συνδιάσκεψη της Κωνσταντινούπολης, δεσμεύτηκαν στην υλοποίηση της Habitat Agenda μέσω ενός **Παγκόσμιου Σχεδίου Δράσης για τους Ανθρώπινους Οικισμούς**, το οποίο καλούνται να εξειδικεύσουν σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Οι βασικοί στόχοι – δεσμεύσεις αυτού του σχεδίου δράσης, που αποτελούν και τους κεντρικούς άξονες της Habitat Agenda είναι οι εξής:

ΕΠΑΡΚΗΣ ΣΤΕΓΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ: Η στέγη προσδιορίζεται ως δικαίωμα όλων των πολιτών. Παράλληλα, με τον όρο «επαρκής» η έννοια της στέγασης ορίζεται με πολύ ευρύτερο τρόπο από την εξασφάλιση ενός οποιοδήποτε καταλύματος: η κατοικία θα πρέπει να πληρεί κάποιους ελάχιστα αποδεκτούς όρους ποιότητας σε ό,τι αφορά τα υλικά και τον τρόπο κατασκευής (αντοχή κατοικίας, ηλιασμός, αερισμός) και τις βασικές υποδομές (ηλεκτρισμό, ύδρευση, αποχέτευση, θέρμανση). Θα πρέπει να είναι σε θέση τέτοια που να εξασφαλίζεται στο νοικοκυριό η εύκολη πρόσβαση στις συγκοινωνίες, την εργασία και τις κοινωνικές υποδομές (σχολεία, νοσοκομεία κλπ.). Θα πρέπει επίσης να έχει επαρκές μέγεθος σε σχέση με το μέγεθος του νοικοκυριού και χώρους που θα καλύπτουν τις ανάγκες των μελών του νοικοκυριού.

Τέλος, όλα τα παραπάνω στοιχεία στέγασης θα πρέπει να διατίθενται σε προσιτό κόστος.

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΙΚΙΣΜΩΝ: Οι έντονοι ρυθμοί αστικοποίησης, δημιουργούν πολλαπλά προβλήματα και αντιθέσεις τόσο στο εσωτερικό των πόλεων όσο και στη σχέση τους με την αγροτική ενδοχώρα και το φυσικό περιβάλλον. Στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης των οικισμών θα πρέπει να εφαρμοστούν πολιτικές και να αναληφθούν πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και την διευθέτηση των αντιθέσεων σε όλα τα επίπεδα:

- Σε επίπεδο διαχείρισης της γης, με στόχο την διατήρηση της αγροτικής γης σε ικανοποιητικά επίπεδα από άποψη μεγέθους και ποιότητας, την ισορροπία του φυσικού περιβάλλοντος, την εξασφάλιση αστικής γης για τεχνικές και κοινωνικές υποδομές καθώς για οικιστική χρήση.
- Σε επίπεδο δημογραφικής, κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, με στόχο την δημογραφική ισορροπία των αγροτικών και αστικών πληθυσμών, την ανάπτυξη των τοπικών οικονομιών, την εξάλειψη των περιφερειακών ανισοτήτων, την εξάλειψη της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Σε επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος, με στόχο τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας, την ορθολογική διαχείριση των φυσικών διαθέσιμων πόρων (υδάτινα αποθέματα), τον περιορισμό της μόλυνσης και την προστασία της υγείας του πληθυσμού.
- Σε επίπεδο πρόληψης, περιορισμού και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών.

1.4 ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ HABITAT AGENDA

Σε αρχικό στάδιο ο όρος « Προστασία του περιβάλλοντος» δεν υπήρχε στις πολιτικές και τις δράσεις της Ε.Ο.Κ. οι οποίες είχαν κυρίως οικονομικό χαρακτήρα. Το 1972 στη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το ανθρώπινο περιβάλλον που πραγματοποιήθηκε στη Στοκχόλμη, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα κλήθηκε να αναπτύξει ένα περιβαλλοντικό πρόγραμμα δράσης. Με βάση αυτό, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην προώθηση των αρχών της Βιώσιμης Ανάπτυξης μέσω της *Ενιαίας Πράξης (1987)*, που εξειδικεύτηκε με την *Συνθήκη του Μάαστριχτ (1992)* και μέσω της εισαγωγής της έννοιας της **βιώσιμης ανάπτυξης** το Ευρωπαϊκό Δίκαιο.

Η υλοποίηση της πολιτικής αυτής της Ε.Ε. έχει ως κύριο άξονα το *Πέμπτο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον* με τίτλο «**Προς την Βιώσιμη Ανάπτυξη**», που καταρτίστηκε παράλληλα με την Agenda 21 (Σύννοδος Κορυφής στο Ρίο το 1992). Το Πέμπτο Πρόγραμμα επικεντρώνεται σε πέντε βασικούς τομείς που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον: βιομηχανία, μεταφορές, ενέργεια, γεωργία και τουρισμός. Παράλληλα ασχολείται με την κλιματική αλλαγή, την ρύπανση της ατμόσφαιρας, την εξάντληση των φυσικών πόρων, την προστασία της βιοποικιλίας, την επιδείνωση του αστικού περιβάλλοντος και τους βιομηχανικούς κινδύνους.

Το Έκτο Πρόγραμμα Δράσης που αποτελεί μια νέα φιλόδοξη περιβαλλοντική πολιτική έχει τίτλο «**Περιβάλλον 2010: το μέλλον μας, η επιλογή μας**» και σκιαγραφεί τις περιβαλλοντικές προτεραιότητες για τα επόμενα πέντε έως δέκα χρόνια. Το νέο σχέδιο περιβαλλοντικής πολιτικής της Ε.Ε. ακολουθεί το Πέμπτο Πρόγραμμα Δράσης (1992). Ένα σημαντικό στοιχείο που τονίζεται στο κείμενο του Έκτου Προγράμματος Δράσης είναι η ανάγκη να συνεχιστεί η ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών συνιστουσών σε άλλες πολιτικές όπως οι μεταφορές, την ενέργεια και την γεωργία, καθώς και η προώθηση της **βιώσιμης ανάπτυξης**.

2.	Η HABITAT AGENDA ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
-----------	-------------------------------------

2.1 ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

Η χώρα μας έχει δεσμευτεί για την προώθηση των στόχων της Habitat Agenda, μέσω του Εθνικού Σχεδίου Δράσης (ΕΣΔ) το οποίο παρουσιάστηκε το 1996 στη Συνδιάσκεψη της Κωνσταντινούπολης. Η Θεμελιώδη επιδίωξη του ΕΣΔ είναι η πληρέστερη δυνατή θετική ανταπόκριση της Χώρας στους δύο κύριους στόχους της Habitat Agenda, τη δημιουργία πόλεων και οικισμών που παρέχουν ασφαλή υγιεινή, ισόνομη και αειφόρο διαβίωση και την εξασφάλιση επαρκούς κατοικίας για όλους, μέσα στα πλαίσια που προσδιορίζουν οι ιδιαιτερότητες του ελληνικού χώρου, της ελληνικής κοινωνίας και της πολιτισμικής μας ταυτότητας. Οι βασικές Αρχές του ΕΣΔ, όπως παρουσιάζονται στο επίσημο κείμενο του 1996, είναι οι εξής:

α. Εθνικό φυσικό περιβάλλον και ρύπανση.

Αναγνωρίζετε η σημασία του «καθαρού» περιβάλλοντος σαν βασική προϋπόθεση επίτευξης των στόχων της συνδιάσκεψης Habitat II. Πρωταρχικής σημασίας θεωρείται η ύπαρξη πλήρους συστήματος πληροφόρησης για το αποτέλεσμα των ανθρώπινων δραστηριοτήτων σε σχέση με το έδαφος, το υπέδαφος, τα επιφανειακά και τα υπόγεια νερά και τον αέρα, η μείωση της κάθε μορφής ρύπανσης και η διαχείριση των στερεών, υγρών αποβλήτων.

β. Φυσικοί Πόροι και διαχείριση τους.

Στο πλαίσιο των στόχων της βιώσιμης οικιστικής ανάπτυξης, αναγνωρίζετε ο καθοριστικός ρόλος της προστασίας και της ορθολογικής διαχείρισης των φυσικών πόρων.

γ. Οικισμοί και αειφόρος, υγιεινή και ασφαλής διαβίωση.

Ορθολογικά χωροθετημένοι και πολεοδομικά οργανωμένοι οικισμοί, με κατάλληλη και άρτια τεχνική και κοινωνική υποδομή και σωστή ένταξη στον εθνικό και διεθνή χώρο, αποτελούν επιδίωξη για κάθε ένα οικιστικό σύνολο της Χώρας.

δ. Πρόσβαση σε επαρκή, κατάλληλη και προσιτή σε όλους κατοικία.

Αναγνωρίζετε η σημασία της επαρκούς προσφοράς και της σωστής λειτουργίας ώστε να εξασφαλίζεται, αφενός η ικανοποίηση των διαφόρων τομέων ζήτησης στέγης και αφετέρου, η στέγαση όλων υπό συνθήκες που καλύπτουν κάποια ελάχιστα αποδεκτά «standards» απαραίτητα για την υγιή διαβίωση και την κοινωνική ένταξη των διαφόρων κοινωνικών ομάδων.

ε. Δημοκρατικοί θεσμοί: αποδοχή και εφαρμογή τους.

Αναγνωρίζετε η σημασία της αποδοχής των κανόνων της δημοκρατικής λήψης αποφάσεων, της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και της διαχείρισης των τοπικών ζητημάτων είτε με άμεση είτε με έμμεση αντιπροσωπευτική συμμετοχή.

στ. Ισότητα ατόμων και ομάδες πολιτών.

Πρέπει να υφίσταται στις ευκαιρίες που παρέχουν οι πόλεις και οι οικισμοί της Χώρας για υγιεινή και ασφαλή διαβίωση σε επαρκή και κατάλληλη κατοικία.

ζ. Διεθνής συνεργασία.

Η ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας για ανταλλαγή εμπειριών στο χειρισμό αναπτυξιακών ζητημάτων, για δημιουργία ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και για συντονισμό στην εφαρμογή πολιτικών διεθνούς κλίμακας θεωρείται σαν σημαντική προϋπόθεση για την προώθηση της εφαρμογής των στόχων της Συνδιάσκεψης Habitat II σε εθνικό επίπεδο.

2.2 Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ HABITAT

Τον Οκτώβριο του 1994 συστήθηκε με απόφαση του Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΥΠΕΧΩΔΕ) η Εθνική Επιτροπή Habitat II με κύρια μέριμνα την προετοιμασία της Ελληνικής Συμμετοχής στην Παγκόσμια Συνδιάσκεψη της Κωνσταντινούπολης. Το κύριο έργο της Επιτροπής ήταν η σύνταξη της Εθνικής Έκθεσης όπου καταγράφονται οι στόχοι, οι προτεραιότητες και οι βασικοί άξονες δράσης για την υλοποίηση των σκοπών της Συνδιάσκεψης. Στην Εθνική Έκθεση διατυπώνονται το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις πόλεις και την κατοικία για την πενταετία 1996 – 2000.

Τον Νοέμβριο του 1997 ανασυντάχθηκε η Εθνική Επιτροπή με κύριο ρόλο να αποτελέσει το βασικό συντονιστικό και καθοδηγητικό όργανο για την εφαρμογή της Habitat Agenda στον Ελληνικό χώρο με την συμβολή όλων των φορέων των οποίων οι δράσεις σχετίζονται με τη Βιώσιμη Οικιστική Ανάπτυξη σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Για το λόγο αυτό διαφοροποιήθηκε μερικώς η σύνθεσή της ώστε να συμπεριληφθούν σε αυτοί φορείς που αναπτύσσουν εκτελεστική δράση και να ισχυροποιηθεί έτσι η εμβέλειά της. Στην Εθνική Επιτροπή συμμετείχαν εκπρόσωποι Υπουργείων, Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, Επαγγελματικών Τεχνικών Συλλόγων και Μη Κυβερνητικών οργανισμών. Συνολικά συμμετείχαν 37 φορείς. Για τη στήριξη της Εθνικής Επιτροπής συστήθηκε η Γραμματεία Ε.Ε. Habitat στη Δ/ση οικιστικής πολιτικής & Κατοικίας του ΥΠΕΧΩΔΕ.

Η Εθνική Επιτροπή κατανοώντας τον σημαντικότερο ρόλο που παίζει η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη διάδοση της εφαρμογής της Habitat Agenda έχει κάνει αρκετές προσπάθειες και συνεχίζει να προσπαθεί προς την κατεύθυνση της ενημέρωσης και ενεργοποίησης των Δήμων και Κοινοτήτων της χώρας. Αξίζει αν αναφέρουμε ότι:

- Το 1998 συντάχθηκε από την ΔΕΠΟΣ η μελέτη «Συστήματα Δεικτών για την Βιώσιμη Οικιστική

Ανάπτυξη», με αντικείμενο τη διαμόρφωση ενός συστήματος δεικτών για την εφαρμογή της Habitat Agenda σε τοπικό επίπεδο.

- Διοργανώθηκε και πραγματοποιήθηκε με επιτυχία διήμερο συνέδριο με θέμα «Habitat II: Εφαρμογή σε τοπικό επίπεδο» με συνεργασία του ΥΠΕΧΩΔΕ, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΕΔΚΕ) και του Δήμου Καλαμαριάς το Μάρτιο του 1998 στη Θεσσαλονίκη. Τονίσθηκε με έμφαση από την πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ ότι θα υποστηριχθούν με κάθε τρόπο πρωτοβουλίες που θα αναληφθούν από τους ΟΤΑ της χώρας και θα στοχεύουν στη σύνταξη Ολοκληρωμένων Τοπικών Σχεδίων Δράσης με τις αρχές της Habitat Agenda.
- Το 2001 συντάχθηκε από την ΔΕΠΟΣ σε συνεργασία με την Δ/ση Οικιστικής Πολιτικής & Κατοικίας και την υποστήριξη των φορέων που εκπροσωπούνται στην Εθνική Επιτροπή, η εθνική Έκθεση της Ελλάδας η οποία υποβλήθηκε στην Εθνική Σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης του Ο.Η.Ε. για τον απολογισμό και την αξιολόγησή της Habitat Agenda που πραγματοποιήθηκε στη Νέα Υόρκη τον Ιούνιο του 2001.

3.	Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ HABITAT AGENDA
-----------	--

3.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ HABITAT AGENDA

Στη Δεύτερη Παγκόσμια Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τους Ανθρώπινους Οικισμούς, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την βιώσιμη ανάπτυξη των οικισμών. Η Βιώσιμη Ανάπτυξη απαιτεί οπωσδήποτε αλλαγές στα καθιερωμένα πρότυπα ζωής και κατανάλωσης και δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τέτοιες αλλαγές μπορούν να επέλθουν μόνο με τη σωστή πληροφόρηση, την περιβαλλοντική και κοινωνική ευαισθητοποίηση και την σωστή ενεργοποίηση των κατοίκων, των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των αρχών. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), που αποτελούν τα κύτταρα της τοπικής δημοκρατίας, οφείλουν να προωθούν την εμπλοκή στη διαδικασία σχεδιασμού όλων των φορέων και των κατοίκων της περιοχής εξασφαλίζοντας την ευρύτερη δυνατή συναίνεση και συμβολή όλων των ενδιαφερομένων. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η Τοπική Αυτοδιοίκηση οφείλει να δραστηριοποιηθεί για την εφαρμογή της Habitat Agenda για τέσσερις λόγους:

α. Ενίσχυση της Habitat Agenda σε τοπικό επίπεδο.

Οι τοπικές αρχές, που είναι πολύ κοντά στις ανάγκες των πολιτών, είναι αυτές που μπορούν να προωθήσουν τη συνεργασία με την κοινωνία και τις διάφορες επιχειρήσεις, εισάγοντας καινοτομίες και δίνοντας ώθηση και ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας. Η ενίσχυση της τοπικής διάστασης της

Habitat συνεπάγεται την εύρεση περιεκτικών και ρεαλιστικών προτάσεων με την κυβέρνηση.

β. Εδραίωση της θέσης και του ρόλου των ΟΤΑ στις εθνικές και διεθνής πολιτικές.

Οι στόχοι της Habitat και η αναγνώριση του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελούν ένα βασικό βήμα για όλους τους ΟΤΑ. Οι κυβερνήσεις αναγνωρίζουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην επίλυση κοινωνικών, ανθρωπιστικών και οικονομικών προβλημάτων ανάπτυξης σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Οι ΟΤΑ και οι επιτροπές τους οφείλουν να συμμετέχουν ενεργά σε διάλογους με τη Κυβέρνηση και Επιτροπές, που είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή και παρακολούθηση της Habitat Agenda σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, καθώς και παρέχουν και δημοσιοποιούν τις εμπειρίες αλλά και τις ανάγκες τους.

γ. Διεθνής συνεργασία.

Η εφαρμογή της Habitat Agenda απαιτεί την εξασφάλιση οικονομικών πόρων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και αποτελεσματικότερη συνεργασία ανάμεσα στους φορείς. Για το λόγο αυτό, η Habitat Agenda απαιτεί τη διεθνή συνεργασία οργανισμών, του ιδιωτικού τομέα και της τοπικής αυτοδιοίκησης.

δ. Χρήση των πόρων του ιδιωτικού τομέα.

Οι πόροι του ιδιωτικού τομέα μπορούν να αποτελέσουν δύναμη της τοπικής ανάπτυξης. Η συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα θα πρέπει να αποτελεί μία σημαντική προτεραιότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

4. ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ HABITAT AGENDA

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Habitat Agenda αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο στρατηγικής, καινοτόμο για τα δεδομένα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα, τόσο για τους στόχους όσο και για τις μεθόδους που απαιτεί για την επιτυχή προώθησή τους.

Οι δύο βασικοί στόχοι της **Βιώσιμης Ανάπτυξης των Οικισμών** και της εξασφάλισης **Επαρκούς Στέγης για Όλους**, φέρνουν στο προσκήνιο μια σειρά από βασικά και δύσκολα ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν. Οι δυνατότητες και τα περιθώρια παρέμβασης της Τ.Α. στην οικιστική ανάπτυξη, τον πολεοδομικό σχεδιασμό και τους μηχανισμούς παροχής στέγης, η εξεύρεση των απαραίτητων πόρων, η ενεργός συμμετοχή των πολιτών, αποτελούν μερικά από τα βασικά ζητήματα που συνθέτουν τον πυρήνα για την βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο.

4.2 ΒΑΣΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ HABITAT AGENDA

4.2.1 Υιοθέτηση πολιτικής ολοκληρωμένων προγραμμάτων

Η εφαρμογή της Habitat Agenda προϋποθέτει την κατάρτιση και υλοποίηση σε τοπικό επίπεδο, *Ειδικών προγραμμάτων Παρεμβάσεων*. Οι παρεμβάσεις αυτές περιλαμβάνουν μία σειρά από δράσεις οι οποίες είναι

ενταγμένες σε ένα συγκεκριμένο στόχο. Όλες οι παρεμβάσεις και οι στόχοι που εξυπηρετούν, είναι με τη σειρά τους ενταγμένες σε ένα ευρύτερο πλαίσιο γενικών στόχων προς την κατεύθυνση της δημιουργίας οικισμών βιώσιμων, ανθρώπινων, με ευαισθησία απέναντι στις γυναίκες, τους νέους και τις ευάλωτες κοινωνικά ομάδες.

Η υιοθέτηση της λογικής των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων διασφαλίζει την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των σημερινών προβλημάτων, αναβαθμίζει και ενδυναμώνει το ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ενώ παράλληλα διασφαλίζει την αποδοτικότερη δυνατή χρήση των οικονομικών πόρων.

4.2.2 Ενσωμάτωση Αστικών Δεικτών βιώσιμης ανάπτυξης

Για τη υλοποίηση των στόχων της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, δίδεται μεγάλη έμφαση στην ανάπτυξη και στην χρήση Αστικών Δεικτών. Η Habitat Agenda ορίζει σαφώς πως «Όλοι οι εταίροι περιλαμβανομένων των Τοπικών Αυτοδιοικήσεων, του ιδιωτικού τομέα και των τοπικών κοινοτήτων, θα πρέπει κατά τακτά χρονικά διαστήματα να παρακολουθούν και να αξιολογούν την επίδοσή τους στην εφαρμογή της Habitat Agenda μέσω Αστικών Δεικτών για τους ανθρώπινους οικισμούς και τη στέγαση...».

Οι δείκτες παρέχουν ποιοτικές και ποσοτικές πληροφορίες για συγκεκριμένα θέματα και προβλήματα και αποτελούν σημαντικό εργαλείο για:

- Την ακριβή αποτίμηση της κατάστασης στους ανθρώπινους οικισμούς.
- Την επιλογή πολιτικών και δράσεων για την ορθολογική κατανομή των διαθέσιμων πόρων.
- Την ενημέρωση των πολιτών για την πορεία εφαρμογής των τοπικών προγραμμάτων.

4.2.3 Ίδρυση Τοπικών Παρατηρητηρίων.

Η πρόταση για την ίδρυση Τοπικών Αστικών Παρατηρητηρίων διατυπώθηκε από την Συνδιάσκεψη της Κωνσταντινούπολης, με κεντρική ιδέα τη δημιουργία μηχανισμών υποβοήθησης της διαδικασίας εφαρμογής της Habitat Agenda. Ένα Τοπικό Αστικό Παρατηρητήριο αποτελεί ένα εξουσιοδοτημένο θεσμό σε τοπικό επίπεδο, στο οποίο απασχολείται ειδικευόμενο προσωπικό, με αντικείμενο:

- Τη διάγνωση και παρακολούθηση των συνθηκών και τάσεων αστικής ανάπτυξης.
- Τη συλλογή και επεξεργασία στοιχείων και τον υπολογισμό αστικών δεικτών.
- Την δικτύωση με άλλα τοπικά Εθνικά Παρατηρητήρια για την ανταλλαγή γνώσεων, πληροφοριών κλπ.

Ένα Τοπικό Αστικό Παρατηρητήριο μπορεί να ιδρυθεί σε επίπεδο μιας πόλης ή μικρότερων ΟΤΑ. Τα Τοπικά Αστικά Παρατηρητήρια συνθέτουν, σε εθνικό επίπεδο, ένα δίκτυο το οποίο αποτελεί το Εθνικό Αστικό παρατηρητήριο και το οποίο, με τη σειρά του είναι ενταγμένο στο Παγκόσμιο Δίκτυο Εθνικών Παρατηρητηρίων.

Τα Τοπικά Αστικά Παρατηρητήρια μπορούν να αποτελέσουν ένα σημαντικό μηχανισμό υποβοήθησης, αλλά και αναβάθμισης της λειτουργίας των ΟΤΑ που θα τα ιδρύσουν. Η λειτουργία τους απαντά με αξιόπιστο τρόπο στις ανάγκες των ΟΤΑ για τεχνική υποστήριξη όχι μόνο για την εφαρμογή της Habitat Agenda, αλλά και για τη γενικότερη αναβάθμιση του ρόλου του.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ
ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

1.

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η βασική ανάλυση αποσκοπεί στην τεκμηριωμένη καταγραφή και ερμηνεία των βασικών παραμέτρων του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, στα όρια του ΟΤΑ. Αναπτύσσεται με βάση τους κεντρικούς στόχους της Habitat Agenda, σε τρεις θεματικούς άξονες:

A. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

B. ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

Γ. ΕΠΑΡΚΗΣ ΣΤΕΓΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Ο Δήμος Μεσσήνης

ΠΙΝΑΚΑΣ Α : ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΟΤΑ

**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ**

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΕΚΤΑΣΗ (σε στρέμματα)
Αβραμίου	591	8123
Ανάληψη	354	8698
Βελίκα	407	4561
Καρτερόλι	599	5952
Λευκοχώρα	358	7302
Λευκότραφος	347	8677
Μαδένα	143	2772
Μαυρομάτι Παμίσου	388	4624
Μεσσήνη (έδρα)	6912	21615
Νεοχώρι Αριστομένης	250	3601
Πιλαλίστρα	196	2377
Πιπερίτσα	143	1650
Σπιτάλι	141	2950
Τρίοδος	212	1700
Σύνολο	11041	84602

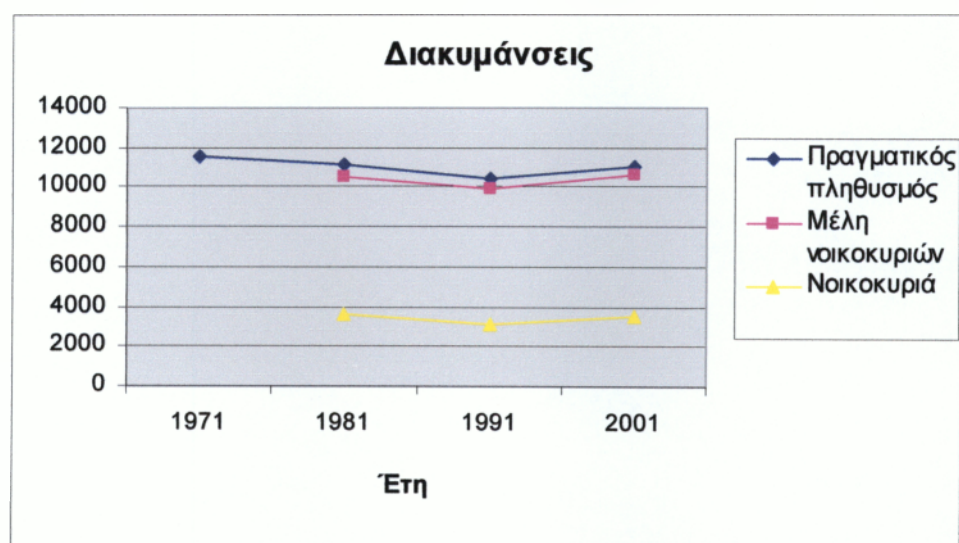
A.

**ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ**

Α.1. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Δείκτης Α.1.1 Μέγεθος πληθυσμού

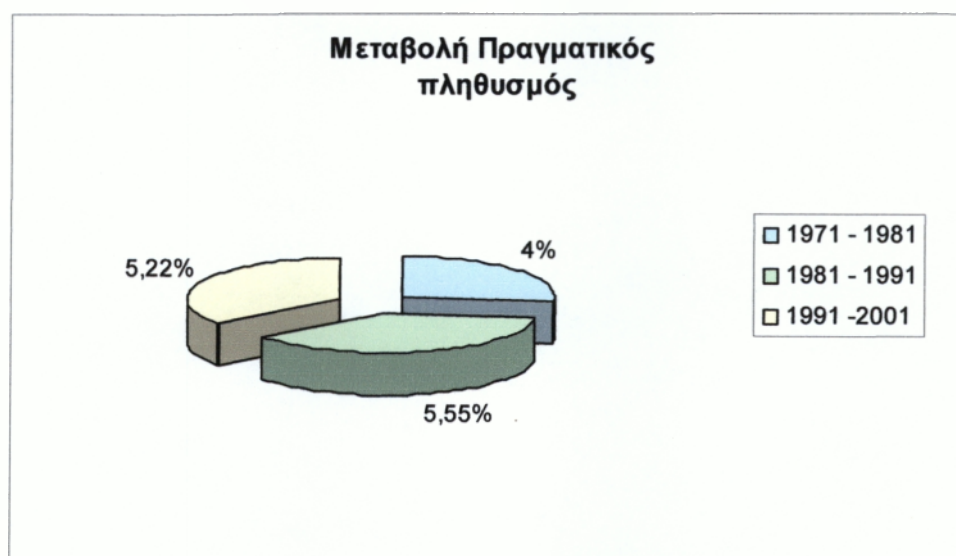
	1971	1981	1991	2001
Πραγματικός Πληθυσμός	11555	11110	10493	11041
Μέλη Νοικοκυριών	-	10567	9937	10611
Νοικοκυριά	-	3650	3167	3544

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφές 1971, 1981, 1991 και 2001.

Δείκτης Α.1.2 Μεταβολές πληθυσμού

Μεταβολές	1971-1981	1981-1991	1991-2001
Πραγματικός Πληθυσμός	-4%	-5,55%	+5,22%
Αριθμός μελών Νοικοκυριών	-	-6,34%	+6,78%
Νοικοκυριά	-	-15,25%	+11,9%

Όπως βλέπουμε υπάρχει μείωση του πληθυσμού κατά 4% από το 1971 έως το 1981, κάτι που οφείλεται στην εσωτερική μετανάστευση του πληθυσμού. Οι κάτοικοι έφευγαν από τα χωριά τους και πήγαιναν στις πόλεις της χώρας για ανεύρεση εργασίας και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης (αστυφιλία).

Επίσης μείωση του πληθυσμού κατά 5,55% διαπιστώνουμε και από το 1981 έως το 1991, η κυριότερη αιτία της μείωσης του πληθυσμού τη δεκαετία αυτή είναι η υπογεννητικότητα των κατοίκων. Αυτή τη περίοδο υπάρχει αύξηση του βιοτικού επιπέδου των Ελλήνων γεγονός που έχει ως συνέπεια τα ζευγάρια να κάνουν λιγότερα παιδιά.

Όμως από το 1991 έως το 2001 υπάρχει αύξηση του πληθυσμού κατά 5,22% , η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στην επιστροφή των κατοίκων στα χωριά όπως επίσης και στην εισαγωγή των ξένων οικονομικών μεταναστών (αλλοδαποί).

Πηγές: ΕΣΥΕ , απογραφές 1971,1981,1991,2001.

Δείκτης Α.1.3 Μέσο μέγεθος νοικοκυριών

	1981	1991	2001
Μέσο μέγεθος Νοικοκυριών	10567/3650 =2,90	9937/3167 =3,14	10611/3544 =3,00

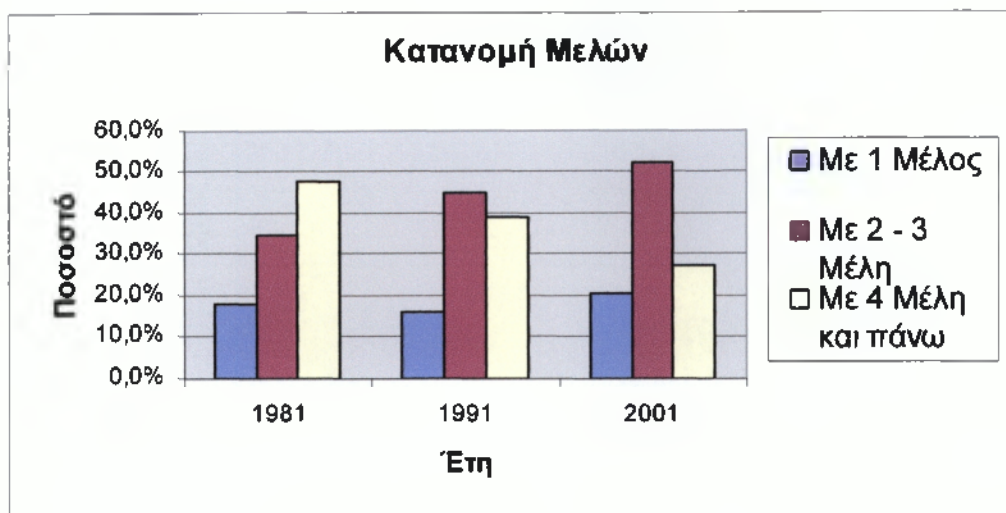
Το μέσο μέγεθος των νοικοκυριών είναι το πηλίκο των μελών των νοικοκυριών προς το σύνολο των νοικοκυριών.

Παρατηρούμε ότι υπάρχει αύξηση από το 1981 μέχρι το 1991 από 2,90 σε 3,14 μέλη και μείωση από το 1991 έως το 2001 από 3,14 σε 3,00 μέλη.

Πηγές: ΕΣΥΕ , απογραφές 1981,1991,2001

Δείκτης Α.1.4 Νοικοκυριά ανά αριθμό μελών

	1981		1991		2001	
Σύνολο Νοικοκυριών	3650		3167		3544	
Με 1 μέλος	658	18%	505	15,9%	723	20,4%
Με 3 – 4 μέλη	1254	34,4%	1423	44,9%	1854	52,3%
Με 5 μέλη και άνω	1740	47,7%	1239	39,1%	967	27,3%

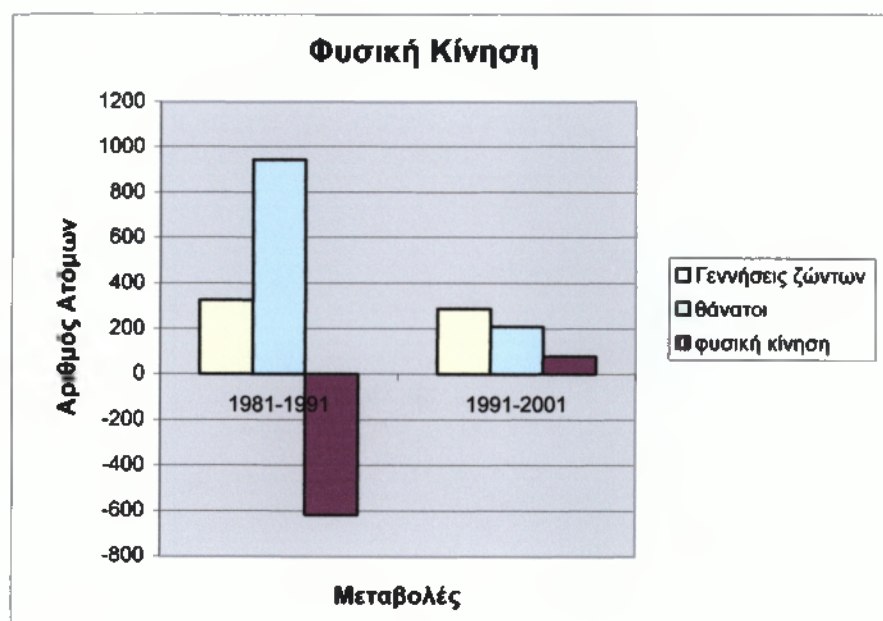
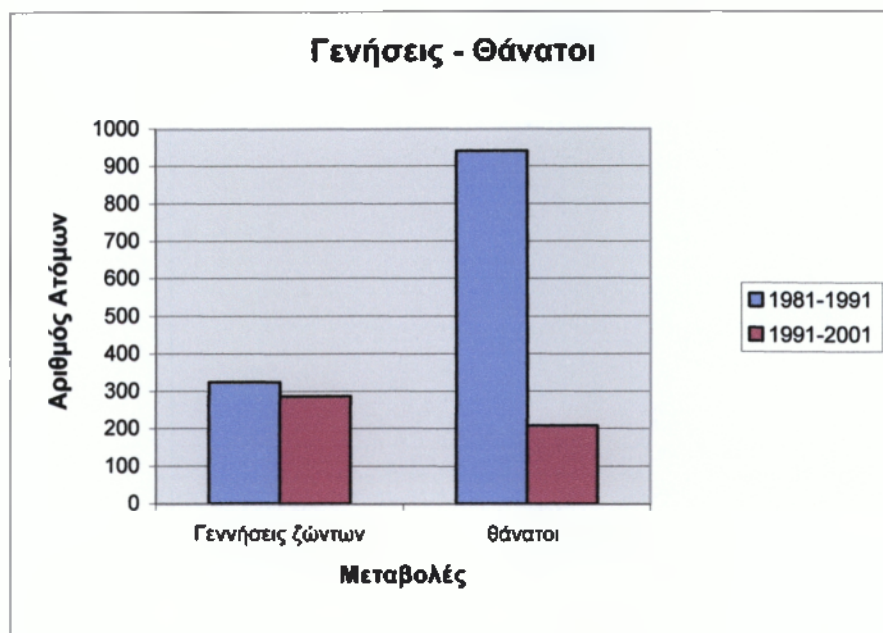
Υπάρχουν σημαντικές μεταβολές στο μέγεθος των νοικοκυριών. Τα πολυμελή νοικοκυριά μειώνονται αισθητά ανά δεκαετία, ενώ αντίθετα αυξάνονται τα νοικοκυριά με 1, 2 και 3 μέλη.

Το γεγονός αυτό οφείλεται πρώτον στο ότι έχει ανέβει το βιοτικό επίπεδο των Ελλήνων, με αποτέλεσμα τα ζευγάρια να κάνουν λίγα παιδιά και να ακολουθούν τον δυτικό τρόπο ζωής και δεύτερον στο ότι με το πέρασμα των χρόνων εγκαταλείπεται η παραδοσιακή συγκατοίκηση πρώτου βαθμού (παππούς και γιαγιά ζουν σε ένα σπίτι μαζί με την οικογένεια).

Πηγές: ΕΣΥΕ, απογραφές 1981, 1991 και 2001.

Δείκτης Α.1.5 Φυσική κίνηση πληθυσμού

	1981 - 1991	1991 - 2001
Γεννήσεις ζώντων	324	286
Θάνατοι	941	208
Φυσική κίνηση	-617	+78

Η φυσική κίνηση του πληθυσμού από το 1981 έως το 1991 είναι μειωμένη, δηλαδή, ο αριθμός των γεννήσεων είναι μικρότερος από τον αριθμό των θανάτων.

Αντίθετα η φυσική κίνηση του πληθυσμού από το 1991 έως το 2001 είναι αυξημένη, δηλαδή, ο αριθμός των γεννήσεων είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των θανάτων.

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι η αύξηση του πληθυσμού δεν οφείλεται μόνο στη φυσική κίνηση αλλά και στην είσοδο οικονομικών μεταναστών στη χώρα.

Πηγές: ΕΣΥΕ, απογραφές 1981, 1991 και 2001.

Δείκτης Α.1.6 Αναλογία αρρένων

	Αριθμός αρρένων	Αναλογία
1981	5671	51,04%
1991	4974	47,40%
2001	5897	53,41%

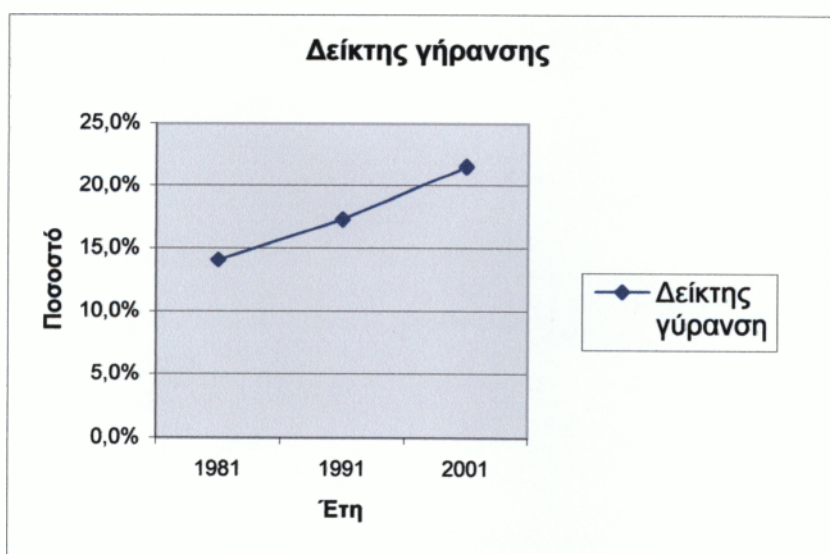
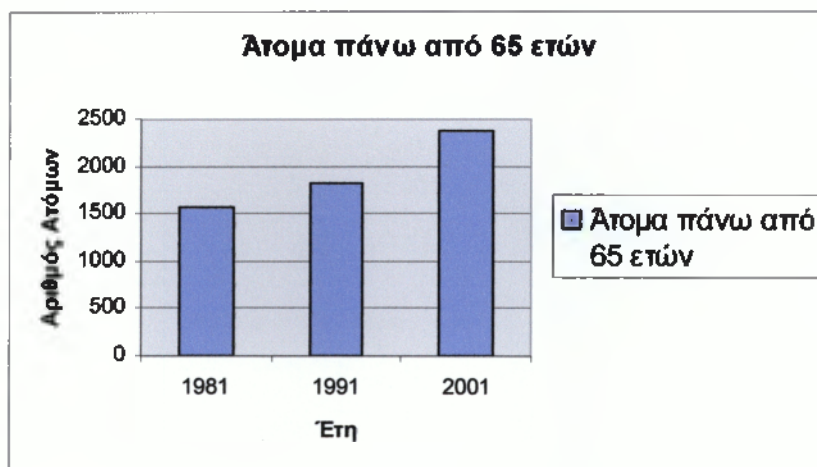

Η αναλογία των αρρένων στο μέγεθος του πληθυσμού μειώνεται από 51,04% σε 47,40% από το 1981 στο 1991, ενώ από το 1991 έως το 2001 η αναλογία αυξάνεται από 47,40% σε 53,41%. Έτσι φαίνεται ότι ο μισός και παραπάνω πληθυσμός του Δήμου Μεσσήνης αποτελείται από το ανδρικό φύλο.

Πηγές: ΕΣΥΕ, απογραφές 1981, 1991 και 2001.

Δείκτης Α.1.7 Γήρανση του πληθυσμού

	1981	1991	2001
Άτομα πάνω από 65 ετών	1563	1814	2376
Δείκτης γήρανσης	$(1563 \cdot 100) / 11110 = 14,1\%$	$(1814 \cdot 100) / 10493 = 17,3\%$	$(2376 \cdot 100) / 11041 = 21,5\%$

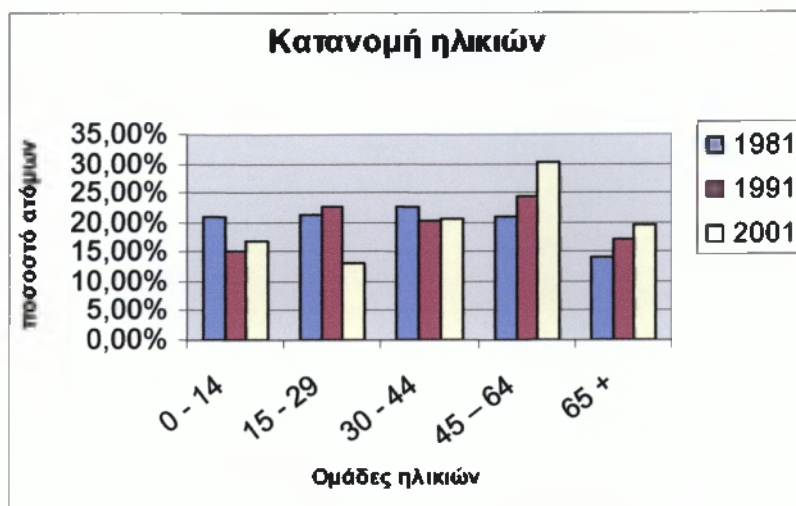
Ο δείκτης γήρανσης του πληθυσμού αυξάνεται συνεχώς , αυτό σημαίνει ότι ο αριθμός των ανθρώπων που ζούνε πάνω από τα εξήντα πέντε (65) έτη αυξάνεται κατά την πάροδο των χρόνων. Αυτό συμβαίνει για το λόγο ότι η ιατρική και φαρμακευτική επιστήμη έχουν προοδεύσει σε μεγάλο βαθμό τα τελευταία χρόνια.

Πηγές: ΕΣΥΕ, απογραφές 1981,1991 και 2001.

Δείκτης Α.1.8 Ομάδες ηλικιών

Ομάδες ηλικιών	1981	1991	2001
0 – 14	2324	1593	1871
15 – 29	2353	2377	1436
30 – 44	2530	2139	2267
45 – 64	2340	2570	3328
56 +	1563	1418	2139

Ομάδες ηλικιών (%)					
	0 - 14	15 – 29	30 - 44	45 – 64	65 +
1981	20,9%	21,2%	22,7%	21,1 %	14,1%
1991	15,2%	22,6%	20,4%	24,5%	17,3%
2001	16,9%	13,0%	20,5%	30,2%	19,4%

Παρατηρούμε στις ομάδες ηλικιών ότι:

- Το ποσοστό των παιδιών από 0 – 14 ετών έχει μικρή αύξηση,
- Το ποσοστό των νέων από 15 – 29 ετών είναι κατά πολύ μειωμένο,
- Ενώ από την ηλικία των 30 έως τα 44 το ποσοστό παραμένει σταθερό,
- Υπάρχει αύξηση του ποσοστού από 46 – 64,
- Από τα 65 και πάνω το ποσοστό είναι επίσης αυξημένο (αυτό συμβαίνει επειδή αυξήθηκε ο μέσος όρος ζωής των ανθρώπων) και
- Τέλος, διαπιστώνουμε ότι η αναλογία των ηλικιωμένων είναι μεγαλύτερη από αυτή των νέων,

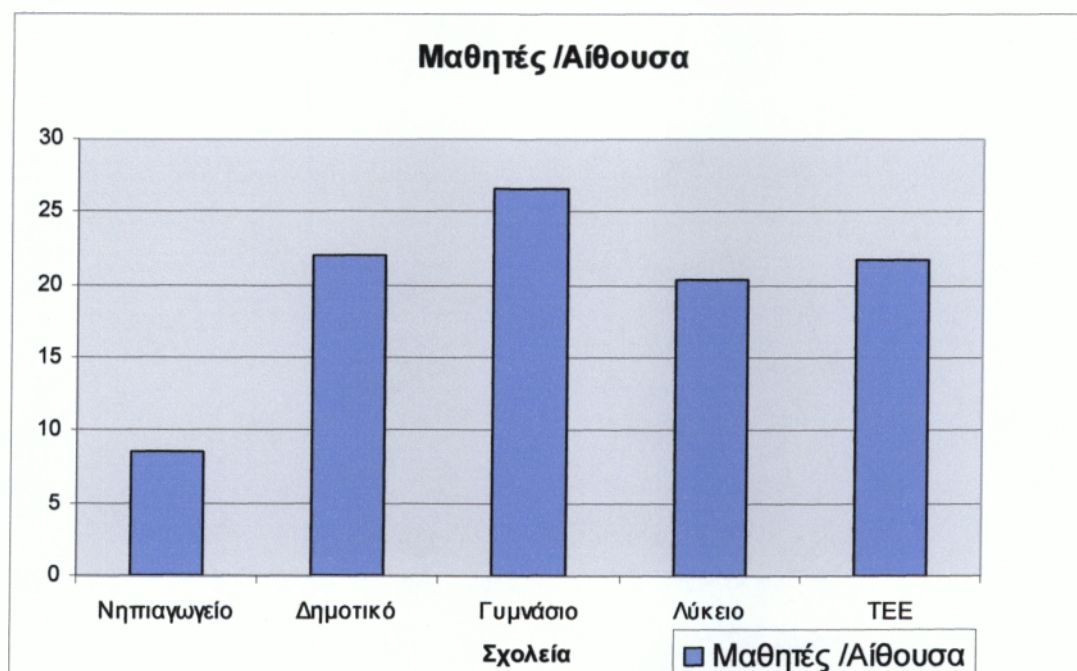
γεγονός που σημαίνει μακροπρόθεσμη μείωση του πραγματικού πληθυσμού.

Πηγές: ΕΣΥΕ, απογραφές 1981, 1991 και 2001.

Α.2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Δείκτης Α.2.1 Υποδομές εκπαίδευσης

	Σχολεία	Αίθουσες	Μαθητές	Μαθητές /Αίθουσα
Νηπιαγωγείο	5	10	85	$85/10=8,5$
Δημοτικό	6	36	792	$792/36=22$
Γυμνάσιο	2	17	450	$450/17=26,5$
Λύκειο	2	12	243	$243/12=20,3$
ΤΕΕ	1	9	196	$196/9=21,8$

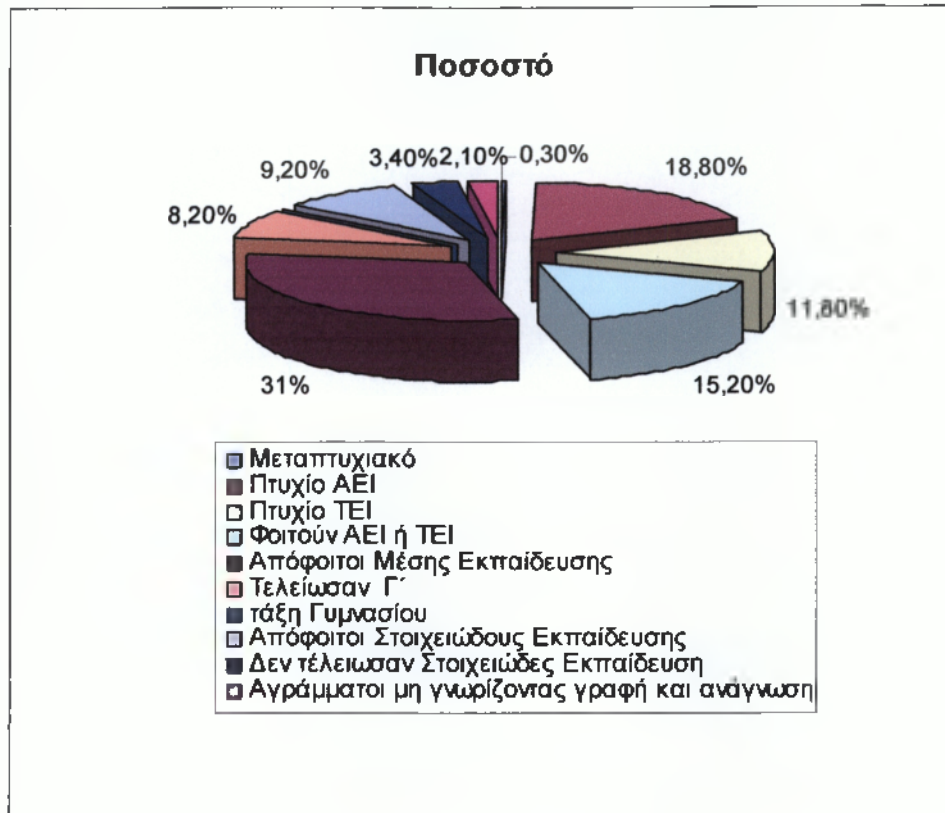

Όπως φαίνεται από το παραπάνω διάγραμμα ο μέσος όρος των μαθητών ανά αίθουσα είναι 22, ο αριθμός για τα Ελληνικά δεδομένα θεωρείται ικανοποιητικός.

Πηγές: Υπηρεσία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Υπηρεσία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Δήμος Μεσσήνης.

Δείκτης Α.2.2 Μορφωτικό επίπεδο

	Αριθμός ατόμων	Αναλογία
Μεταπτυχιακό	27	0,3%
Πτυχίο ΑΕΙ	1635	18,8%
Πτυχίο ΤΕΙ	1032	11,8%
Φοιτούν ΑΕΙ ή ΤΕΙ	1320	15,2%
Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης	2690	31%
Τελείωσαν Γ΄ Τάξη Γυμνασίου	716	8,2%
Απόφοιτοι Στοιχειώδους Εκπαίδευσης	783	9,2%
Δεν τελείωσαν Στοιχειώδες Εκπαίδευση	295	3,4%
Αγράμματοι μη γνωρίζοντας γραφή και ανάγνωση	178	2,1%
ΣΥΝΟΛΟ	8676	100%

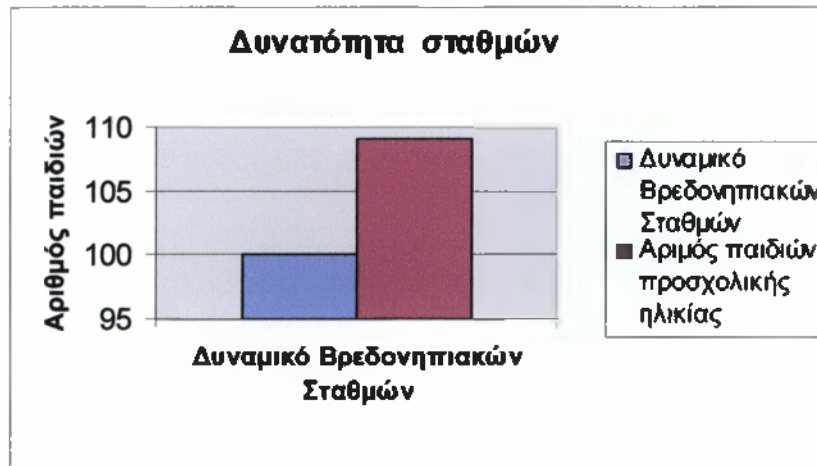
Με βάση την απογραφή του 1991 το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού ηλικίας 10 ετών και πάνω θεωρείται καλό. Οι περισσότεροι είναι απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης, ενώ υψηλό θεωρείται και το ποσοστό των ατόμων που έχουν αποφοιτήσει από Τεχνολογικά και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα. Ωστόσο το ποσοστό των ατόμων που έχουν τελειώσει τη Βασική Εκπαίδευση και αυτών που δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση είναι αξιόλογο για τα δεδομένα της εποχής.

Πηγές: ΕΣΥΕ, απογραφή 2001.

Δείκτης Α.2.3 Δυναμικό Βρεφονηπιακών Σταθμών

Σταθμοί	Αίθουσες	Αριθμός παιδιών
2	4	109

Δυναμικό Βρεφονηπιακών Σταθμών προς αριθμό παιδιά προσχολικής ηλικίας	100 / 109
--	--------------

Το Δυναμικό των Βρεφονηπιακών Σταθμών είναι ο αριθμός των παιδιών προσχολικής ηλικίας που μπορούν να εξυπηρετήσουν προς τον αριθμό των παιδιών προσχολικής ηλικίας που έχει ο Δήμος (κάτω των 6 ετών).

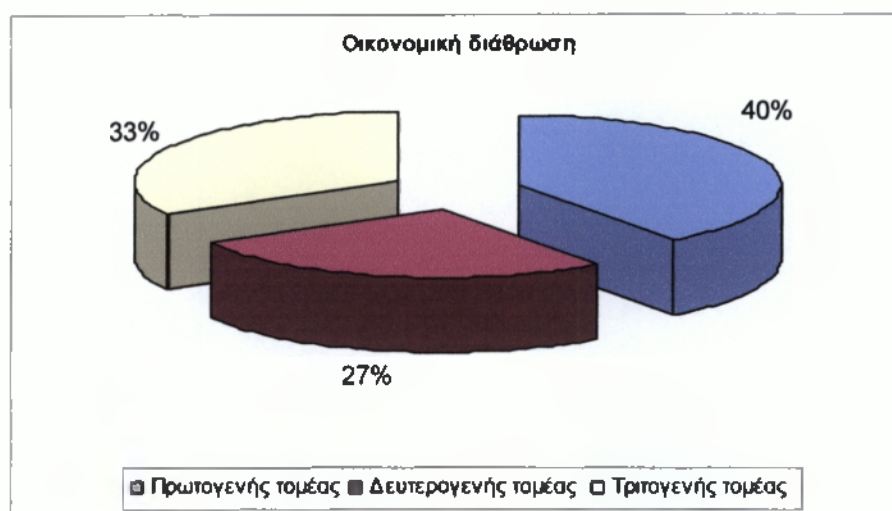
Ο αριθμός του Δυναμικού δεν θεωρείται ικανοποιητικός επειδή ο αριθμός των παιδιών κάτω από 6 ετών ξεπερνά τον αριθμό των παιδιών που μπορούν να εξυπηρετήσουν οι 2 σταθμοί του Δήμου. Για το λόγο αυτό απαιτείται να φτιαχτεί τουλάχιστον ένας ακόμα σταθμός ή να κατασκευαστούν επιπλέον αίθουσες στους ήδη υπάρχοντες.

Πηγές: Δήμος Μεσσήνης.

Α.3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Α.3.1 Διάθρωση οικονομικής δραστηριότητας

	Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής τομέας	Τριτογενής τομέας
Άτομα (%)	40%	27%	33%

Η τοπική οικονομία είναι κατά κύριο λόγο αγροτική. Η κύρια καλλιέργεια είναι η πατάτα, τα σύκα, τα οπωροκηπευτικά και ακολουθούν η ελιά και τα αμπέλια. Γι' αυτό και οι περισσότεροι κάτοικοι του Δήμου απασχολούνται στο Πρωτογενή Τομέα.

Ο Δευτερογενής Τομέας περιλαμβάνει Βιοτεχνικές Επιχειρήσεις κυρίως ελαιοτριβεία και βιοτεχνίες μεταποίησης σύκων. Ο Τομέας αυτός καταλαμβάνει το μικρότερο ποσοστό απασχολούμενων στο σύνολο των οικονομικά ενεργών και αυτό συμβαίνει λόγω της μικρής βιομηχανικής ανάπτυξης του Δήμου.

Ο Τριτογενής Τομέας καταλαμβάνει ένα αξιόλογο ποσοστό απασχολούμενων στο σύνολο των οικονομικά ενεργών και περιλαμβάνει Επιχειρήσεις Παροχής Υπηρεσιών όπως λογιστικά γραφεία, ιδιωτικά ιατρεία, γραφεία μεταφορών

κ.λ.π. και Δημόσιες Υπηρεσίες όπως το δημαρχείο, τράπεζες, Κέντρο Υγείας, ΙΚΑ, Ταχυδρομείο κ.λ.π.

Πηγές: Δήμος Μεσσήνης, ΕΣΥΕ, Απογραφή 2001.

Α.3.2 Τοπικά προϊόντα

Τοπικά προϊόντα
Σύκα
Πατάτες
Οπωροκηπευτικά
Ελιές
Αμπέλια

Όπως είδαμε παραπάνω ο Πρωτογενής Τομέας καταλαμβάνει το μεγαλύτερο ποσοστό και αυτό συμβαίνει για το λόγο ότι η οικονομία είναι αγροτική και παράγει προϊόντα όπως σύκα, πατάτες, οπωροκηπευτικά, ελιές και αμπέλια.

Πηγές: Ίδια Έρευνα.

Α.3.3 Οικονομικά ενεργοί

Οικονομικά ενεργοί¹		
1981	7223	65,0%
1991	8280	78,9%
2001	7031	63,7%

¹ Είναι τα άτομα από 14 ετών και πάνω

Από το παραπάνω διάγραμμα βλέπουμε ότι το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού σε σχέση με το πραγματικό πληθυσμό αυξάνεται από το 1981 έως το 1991 και μειώνεται από το 1991 έως το 2001 (το ποσοστό του 1981 είναι περίπου το ίδιο με αυτό του 2001).

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφές 1981, 1991 και 2001.

Δείκτης Α.3.4 Εξαρτώμενου πληθυσμού

	1981	1991	2001
Δείκτης εξαρτώμενου πληθυσμού	$(2324+1563)/7223*100 = 53,8\%$	$(1493+1814)/8280*100 = 40\%$	$(1871+1563)/7031*100 = 57,0\%$

Ο Δείκτης του Εξαρτώμενου Πληθυσμού είναι το άθροισμα των παιδιών και των ηλικιωμένων (ηλικίας 0 – 14 και 65+) προς το πληθυσμό των οικονομικά ενεργών.

Παρατηρούμε ότι ο εξαρτώμενος πληθυσμός μειώνεται και στη συνέχεια αυξάνεται, συγκεκριμένα:

1. Το 1981 ο εξαρτώμενος πληθυσμός είναι $2324 + 1563 = 3887$
2. Το 1991 είναι $1814 + 1393 = 3307$ και
3. Το 2001 είναι $1871 + 2139 = 4010$

Αντίθετα ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός αρχικά αυξάνεται και στη συνέχεια μειώνεται ποιο συγκεκριμένα:

1. Το 1981 ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός είναι 7223
2. Το 1991 είναι 8280 και
3. το 2001 είναι 7031

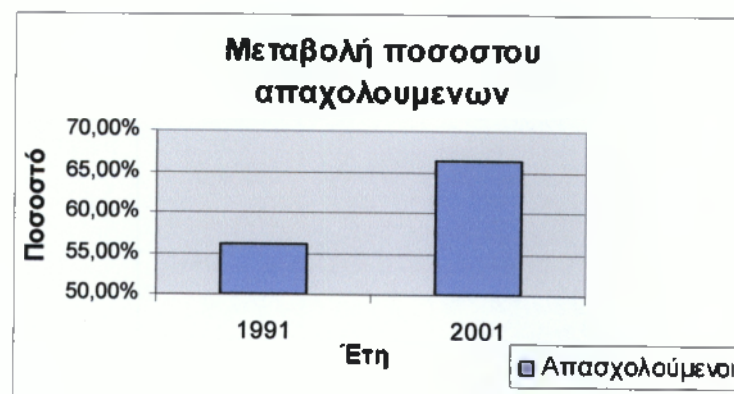
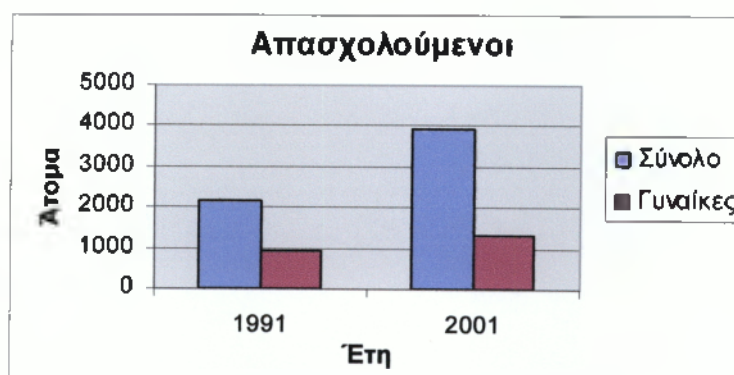
Έτσι από τους παραπάνω υπολογισμούς διαπιστώνεται ότι ο δείκτης εξαρτώμενου πληθυσμού αρχικά μειώνεται από 53,8% σε 40% και στη συνέχεια αυξάνεται σε 57%.

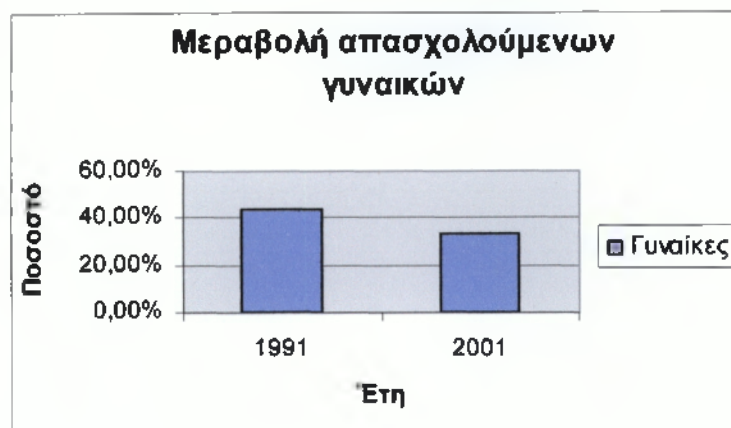
Πηγές: ΕΣΥΕ, απογραφές 1991 και 2001.

Δείκτης Α.3.5 Απασχολούμενοι

Απασχολούμενοι		
	Σύνολο	Γυναίκες
1991	2145	939
2001	3932	1327

Απασχολούμενοι (%)		
	Σύνολο	Γυναίκες
1991	56,2%	43,8%
2001	66,3%	33,7%

Από τα παραπάνω διαπιστώνουμε ότι το ποσοστό των απασχολούμενων γυναικών έχει μειωθεί από 43,8% σε 33,7% , παρ' όλο που τα τελευταία χρόνια η γυναίκα κατακτά όλο και περισσότερους κλάδους εργασίας.

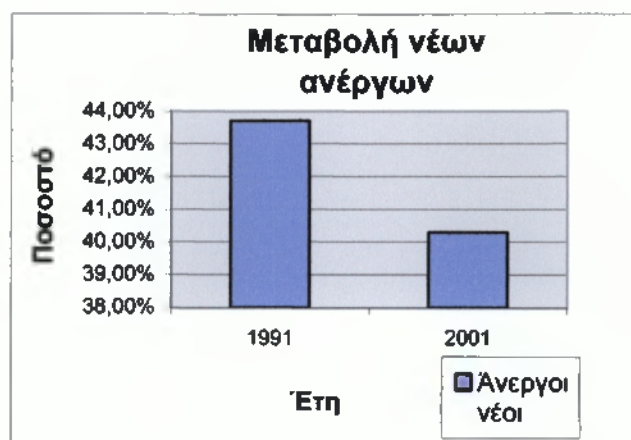
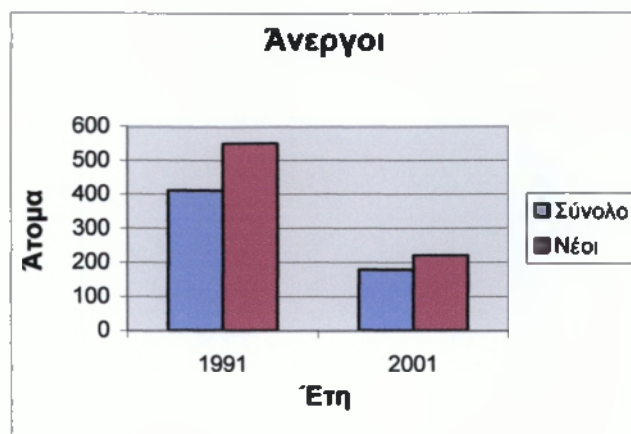
Πηγές: ΕΣΥΕ, απογραφές 1991 και 2001.

Δείκτης Α.3.6 Άνεργοι

Άνεργοι		
	Σύνολο	Νέοι²
1991	410	549
2001	179	221

Άνεργοι νέοι(%)	
1991	43,7%
2001	40,3%

² Είναι οι νέοι που δεν βρήκαν ποτέ εργασία

Από τα παραπάνω διαγράμματα φαίνεται ότι η ανεργία στους νέους στο Δήμο Μεσσήνης έχει μειωθεί από 43,7% που ήταν το 1991 σε 40,3% το 2001, παρ' όλο που σε πανελλήνια εμβέλεια οι νέοι δυσκολεύονται να βρουν εργασία και η ανεργία αυξάνεται συνεχώς. Όμως παρά τη μείωση του ποσοστού αυτό εξακολουθεί να παραμένει σε υψηλό επίπεδο (δηλαδή 40,3%).

Πηγές: ΕΣΥΕ, απογραφές 1991 και 2001.

B.

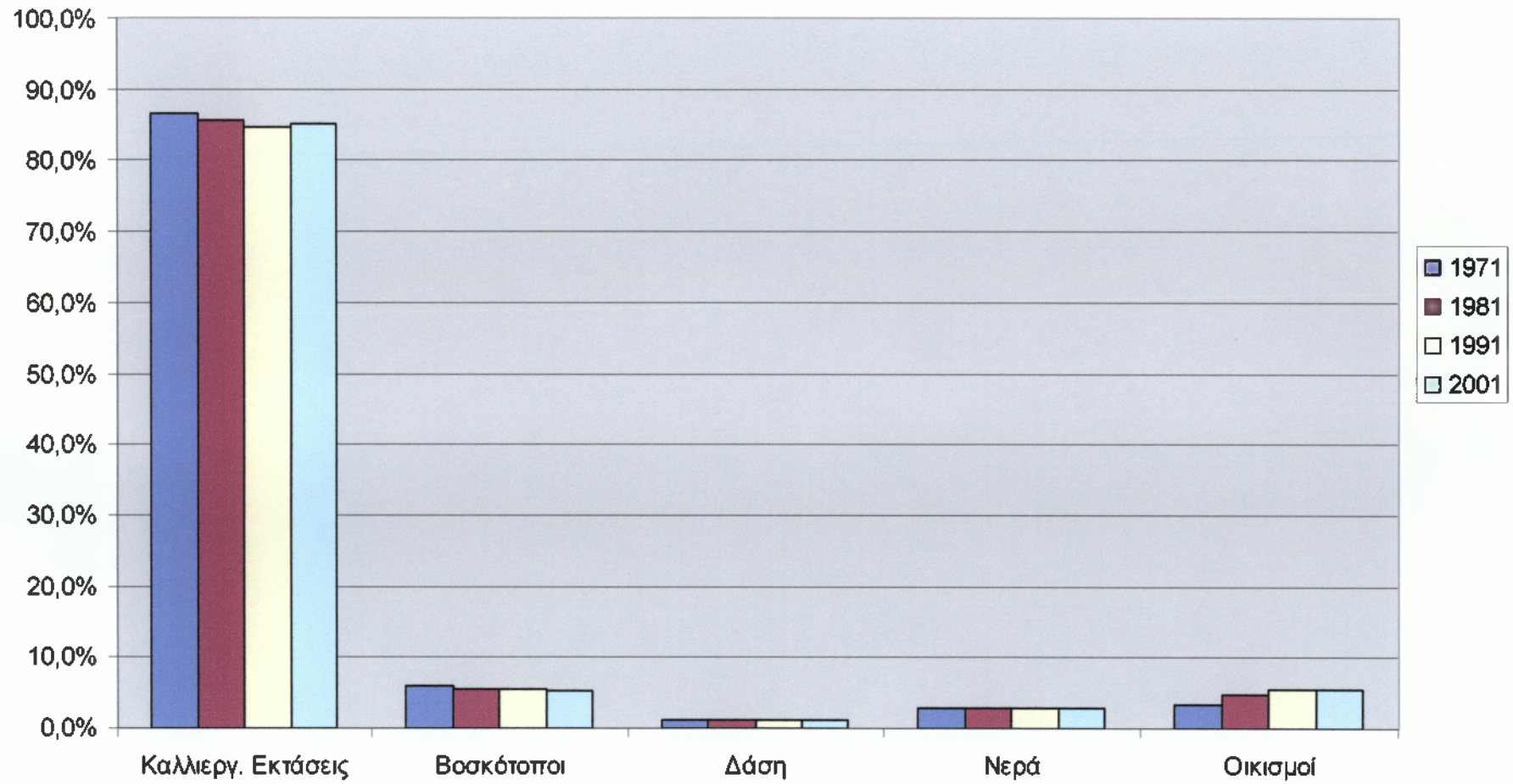
**ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ
ΟΙΚΙΣΜΩΝ**

B.1. ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Δείκτης B.1.1 Βασικές χρήσεις γης Δήμου Μεσσήνης

	1971		1981		1991		2001	
Καλλιεργήσι μες Εκτάσεις	73152	86,5%	72320	85,5%	71700	84,7%	72100	85,2%
Βοσκότο ποι	5000	5,9%	4530	5,4%	4709	5,6%	4412	5,2%
Δάση	1100	1,3%	1045	1,3%	993	1,2%	990	1,2%
Νερά	2500	2,9%	2500	2,9%	2500	2,9%	2400	2,8%
Οικισμοί	2850	3,4%	4207	4,9%	4700	5,6%	4700	5,6%
Σύνολο Εκτάσεων (σε στρέμ.)	84602	100%	84602	100%	84602	100%	84602	100%

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

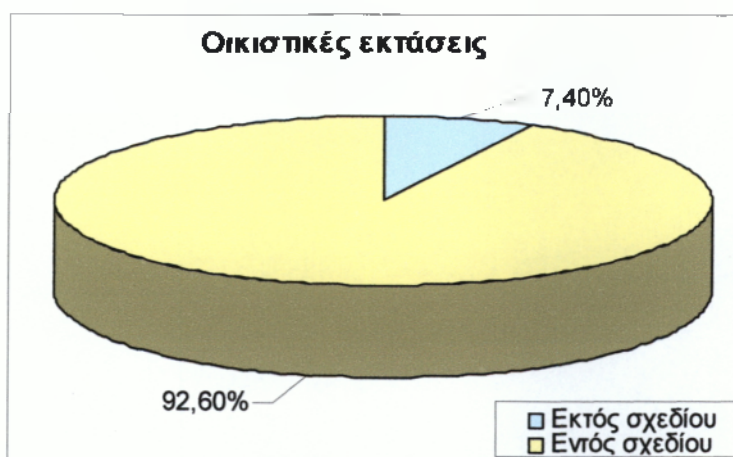
Από το παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό το καταλαμβάνουν οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις, ακολουθούν οι βοσκότοποι και οι οικισμοί και έπειτα ακολουθούν οι εκτάσεις με νερό και δάση.

Επίσης, παρατηρούμε ότι από το 1971 έως το 1981 υπάρχει μείωση του ποσοστού των καλλιεργήσιμων εκτάσεων κατά 1% και αύξηση των οικιστικών εκτάσεων κατά 1,5% περίπου. Οι ίδιες περίπου μεταβολές υπάρχουν και κατά το διάστημα 1981 – 1991. Αντίθετα από το 1991 έως το 2001 βλέπουμε ότι υπάρχει αύξηση του ποσοστού των καλλιεργήσιμων εκτάσεων κατά 1%, ενώ το ποσοστό των οικιστικών παραμένει σταθερό.

Πηγές: Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Μεσσήνης.

Δείκτης Β.1.2 Ανάλυση οικιστικών εκτάσεων

	Στρέμματα	Αναλογία
Εκτός σχεδίου	346	7,4%
Εντός σχεδίου	4354	92,6%
Σύνολο	4700	100%

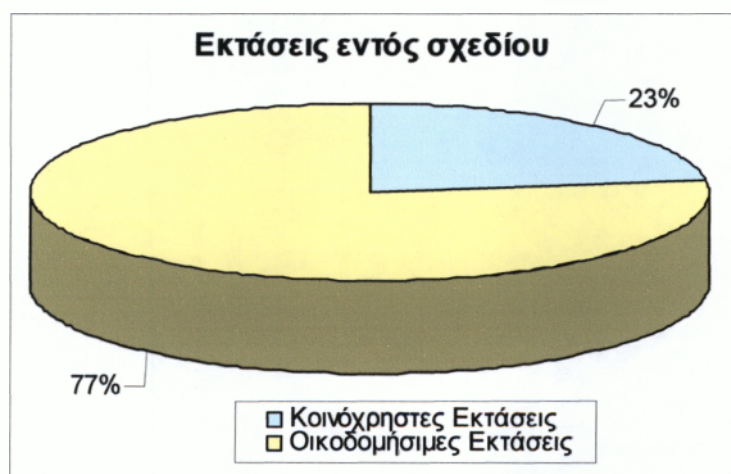

Το μεγαλύτερο τμήμα των οικισμών βρίσκεται εντός του σχεδίου της πόλης με ποσοστό 92,6% , ενώ μόνο το 7,4% είναι εκτός σχεδίου.

Πηγές: Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Μεσσήνης.

Δείκτης Β.1.3 Ανάλυση εκτάσεων εντός σχεδίου

Κατηγορία Χρήσης	Στρέμματα	Αναλογία
Κοινόχρηστες Εκτάσεις	1001	23%
Οικοδομήσιμες Εκτάσεις	3353	77%
Σύνολο εκτάσεων εντός σχεδίου	4354	100%

Οι κοινόχρηστες εκτάσεις, όπως πλατείες, πάρκα, οδικό δίκτυο, αθλητικές εγκαταστάσεις κ.α. καταλαμβάνουν χώρο ίσο με το 23% της συνολικής έκτασης εντός του σχεδίου της πόλεως και το υπόλοιπο 77% το καταλαμβάνουν οι οικοδομήσιμες εκτάσεις.

Πηγές: Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Μεσσήνης.

Δείκτης Β.1.4 Ανάλυση κοινόχρηστων εκτάσεων.

Κοινόχρηστες Εκτάσεις	Στρέμματα	Αναλογία
Χώροι Κυκλοφορίας (οδικό δίκτυο)	784	18%
Οργανωμένοι Χώροι (πάρκα, πλατείες)	174	4%
Χώροι Αστικού Πρασίνου	44	1%

Από το σύνολο των κοινόχρηστων εκτάσεων (33%) οι χώροι κυκλοφορίας (οδικό δίκτυο) καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό 18%, οι οργανωμένοι κοινόχρηστοι χώροι (πάρκα και πλατείες) καταλαμβάνουν 4% και ακολουθούν οι χώροι αστικού πρασίνου που φτάνουν μόλις 1%.

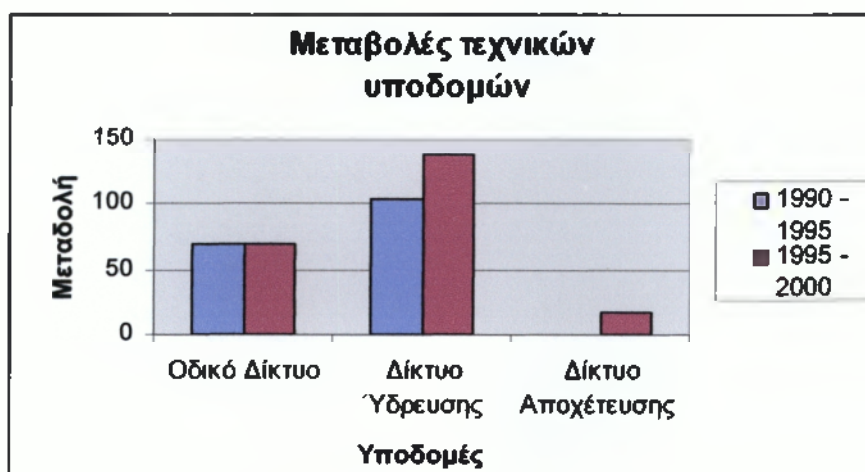
Παρατηρούμε ότι τα πάρκα, οι πλατείες και οι χώροι αστικού πρασίνου καταλαμβάνουν συνολικά το 5%, γεγονός που σημαίνει ότι ο Δήμος δεν έχει αρκετούς χώρους στους οποίους οι κάτοικοι μπορούν να ψυχαγωγηθούν χωρίς οικονομική επιβάρυνση.

Πηγές: Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Μεσσήνης.

B.2. ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Δείκτης B.2.1 Τεχνική υποδομή

	1990 - 1995	1995 - 2000
Οδικό Δίκτυο	70	70
Δίκτυο Ύδρευσης	103,2	137,1
Δίκτυο Αποχέτευσης	0	17

Το συνολικό μήκος του οδικού δικτύου, δηλαδή αυτό που συνδέει τα δεκατέσσερα (14) Δημοτικά διαμερίσματα με την έδρα του Δήμου είναι 70 χιλιόμετρα.

Η συνολική έκταση του δικτύου ύδρευσης είναι 137,1 χιλ. από τα οποία τα 103,2 χιλ. υπήρχαν πριν ο Δήμος γίνει Καποδιστριακός.

Το αποχετευτικό δίκτυο φτάνει μόλις τα 17χιλ., τα οποία βρίσκονται όλα στην έδρα του Δήμου και κατασκευάστηκαν μετά τη συνένωση των Κοινοτήτων. Τα υπόλοιπα Δημοτικά Διαμερίσματα καλύπτουν τις ανάγκες τους με βόθρους.

Πηγές: Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Μεσσήνης.

Δείκτης Β.2.2 Αναλογία ασφαλτοστρωμένων δρόμων

	Χιλιόμετρα	Αναλογία
Ασφαλτοστρωμένοι δρόμοι	67	95,7%
Μη ασφαλτοστρωμένοι δρόμοι	3	4,3%

Το συνολικό μήκος του οδικού δικτύου είναι 70 χιλιόμετρα εκ των οποίων τα 67 είναι ασφαλτοστρωμένα και μόλις τα 3 χιλιόμετρα παραμένουν χωρίς ασφαλτόστρωση, γεγονός που σημαίνει ότι το ποσοστό των ασφαλτοστρωμένων χιλιομέτρων είναι πάρα πολύ ικανοποιητικό 97,7%.

Πηγές: Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Μεσσήνης.

Δείκτης Β.2.3 Κοινωνική υποδομή

Τομείς	Συγκρότηση κτιριακών εγκαταστάσεων
Εκπαίδευση	16
Υγεία	4

Ο Δήμος Μεσσήνης έχει δεκαέξι (16) εγκαταστάσεις εκπαίδευσης από τις οποίες οι πέντε (5) είναι Νηπιαγωγεία, οι έξι (6) Δημοτικά Σχολεία, οι δύο (2) Γυμνάσια, οι δύο (2) Λύκεια και η μία ΤΕΕ.

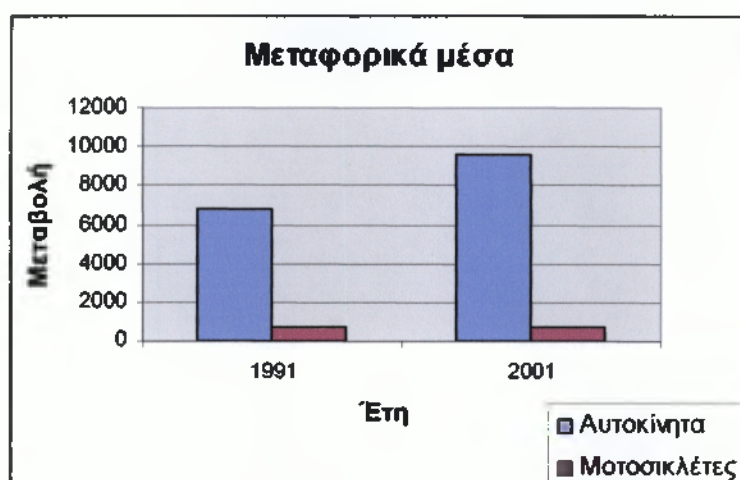
Οι εγκαταστάσεις υγείας που έχει ο Δήμος είναι τέσσερις (4) από τις οποίες η μία (1) είναι Κέντρο Υγείας, η μία (1) ΙΚΑ και οι Δύο (2) Αγροτικά Ιατρεία, εκ των οποίων το ένα βρίσκεται στο Δημοτικό Διαμέρισμα του Αβραμίου και το άλλο στο Δημοτικό Διαμέρισμα του Μαυρομμάτι.

Πηγές: Ίδια έρευνα

Δείκτης Β.2.4 Μεταφορές – Μετακινήσεις

Μεταφορικά μέσα	1991	2001
Αυτοκίνητα	6820	9612
Μοτοσικλότες	733	735

Μεταφορικά μέσα	Μεταφορικό μέσο / άτομο	
	1991	2001
Αυτοκίνητα	$(6820/10493)=0,65$	$(9612/11041)=0,9$
Μοτοσικλότες	$(733/10493)=0,07$	$(735/11041)=0,07$

Παρατηρούμε ότι το κύριο μέσo μεταφοράς είναι το αυτοκίνητο, ο αριθμός των οποίων έχει αυξηθεί από το 1991 έως το 2001 κατά 1/3 περίπου των αυτοκινήτων του 1991. Ενώ των μοτοσικλετών παραμένει σταθερό.

Επίσης αξίζει να σημειωθεί ότι η αναλογία των αυτοκινήτων ανά άτομο είναι 0,65 το 1991 και 0,9 το 2001, το οποίο σημαίνει ένα αυτοκίνητο περίπου ανά κάτοικο.

Πηγές: Υπουργείο Συγκοινωνιών, ΕΣΥΕ απογραφές 1991 και 2001.

Γ.

ΕΠΑΡΚΗΣ ΣΤΕΓΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

Γ.1. ΚΤΙΡΙΑΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ

Δείκτης Γ.1.1 Αριθμός και χρήση κτιρίων.

2001						
Χρήση κατοικιών	Εντός σχεδίου		Εκτός σχεδίου		Σύνολο	
	Αριθμός	Αναλογία	Αριθμός	Αναλογία	Αριθμός	Αναλογία
Αμιγής Κατοικία	4672	80,3%	384	6,6%	5056	86,9%
Μικτή κατοικία	546	9,4%	216	3,7%	762	13,1%
Σύνολο κτιρίων	5218	89,7%	600	10,3%	5818	100%

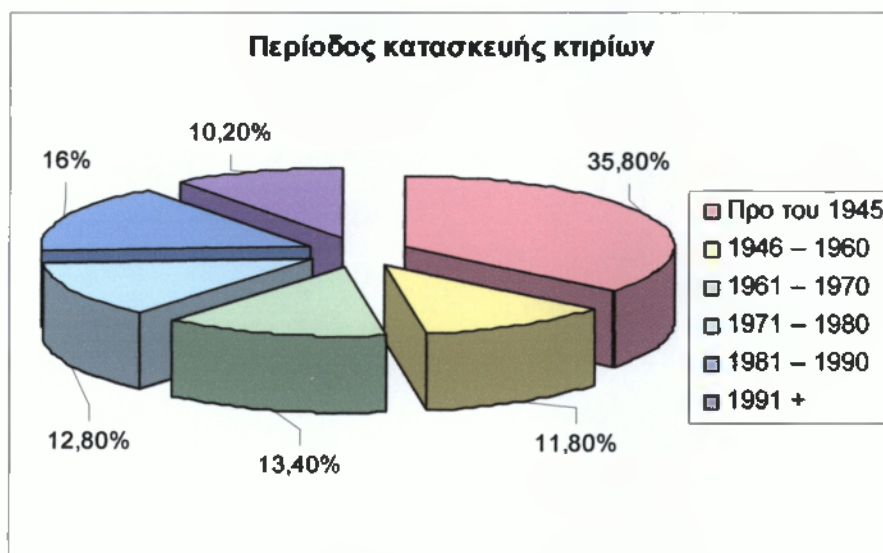
Σαν κτίρια αμιγούς κατοικίας ορίζονται τα κτίρια, ανεξαρτήτου ορόφων που έχουν αποκλειστική χρήση κατοικίας. Τα κτίρια μικτής χρήσης είναι αυτά στα οποία συνυπάρχει η κατοικία με άλλες χρήσεις (π.χ. κτίρια στα οποία εκτός από κατοικίες περιλαμβάνονται και γραφεία, καταστήματα, ιατρεία κ.λ.π.)

Από τα διαγράμματα διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 86,9% το κατέχουν οι αμιγείς κατοικίες και το υπόλοιπο 13,1% οι κατοικίες μικτής χρήσης. Επίσης το 84,7% του συνόλου των κτιρίων είναι εντός σχεδίου πόλεως και μόλις το 10,3% είναι εκτός σχεδίου.

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή κτιρίων 2001.

Δείκτης Γ.1.2 Ηλικία κτιρίων.

2001		
Περίοδος κατασκευής	Αριθμός	Αναλογία
Προ του 1945	2081	35,8%
1946 – 1960	686	11,8%
1961 – 1970	776	13,4%
1971 – 1980	747	12,8%
1981 – 1990	931	16%
1991 +	594	10,2%
Σύνολο	5818	100%

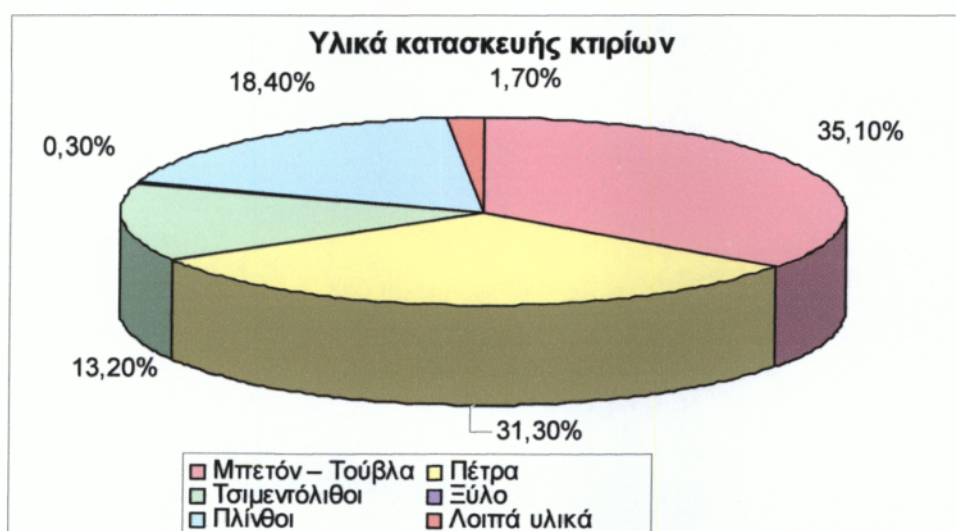
Παρατηρούμε ότι τα πιο πολλά κτίρια είναι κτισμένα πριν από το 1945 (2081), άρα ένας μεγάλος αριθμός σπιτιών είναι παλιά.

Επίσης παρατηρούμε ότι πολλά σπίτια κατασκευάστηκαν από το 1981 έως το 1990 και αυτό οφείλεται στο σεισμό που έγινε στη περιοχή το 1986 (δόθηκαν οικονομικά κίνητρα όπως άτοκα στεγαστικά δάνεια).

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή κτιρίων 2001.

Δείκτης Γ.1.3 Τρόπος κατασκευής κτιρίων

2001		
Υλικά κατασκευής	Αριθμός	Αναλογία
Μπετόν – Τούβλα	2043	35,1%
Πέτρα	1824	31,3%
Τσιμεντόλιθοι	769	13,2%
Ξύλο	16	0,3%
Πλίνθοι	1069	18,4%
Λοιπά υλικά	97	1,7%
Σύνολο κτιρίων	5818	100%

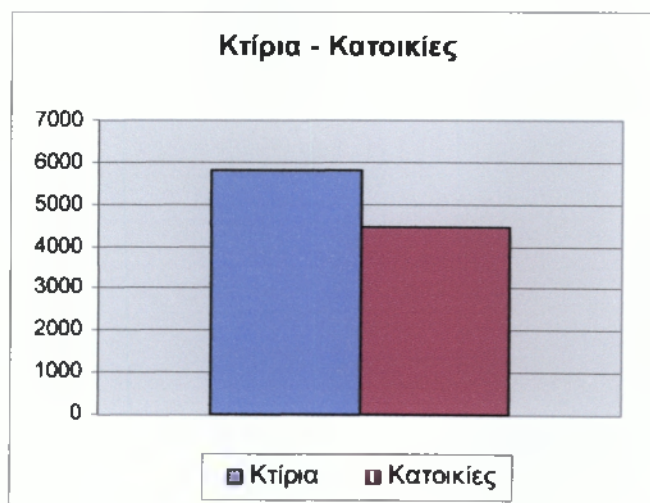
Τα πιο πολλά κτίρια είναι κτισμένα από τούβλα και μπετόν (2043), ακολουθούν αυτά που είναι κτισμένα από πέτρα (1824) και αυτό επειδή τα περισσότερα σπίτια έχουν

κατασκευαστεί πριν από το 1945 όπου το κύριο υλικό κατασκευής ήταν πέτρα. Επίσης αρκετά είναι κτισμένα από πλίνθους (1069) και τσιμεντόλιθους (769) ενώ μόλις τα 16 κτίρια είναι κατασκευασμένα από ξύλο.

Πηγές: ΕΣΥΕ. Απογραφή κτιρίων 2001.

Δείκτης Γ.1.4 Κτίρια – Κατοικίες

	2001
Κτίρια	5818
Κατοικίες	4465

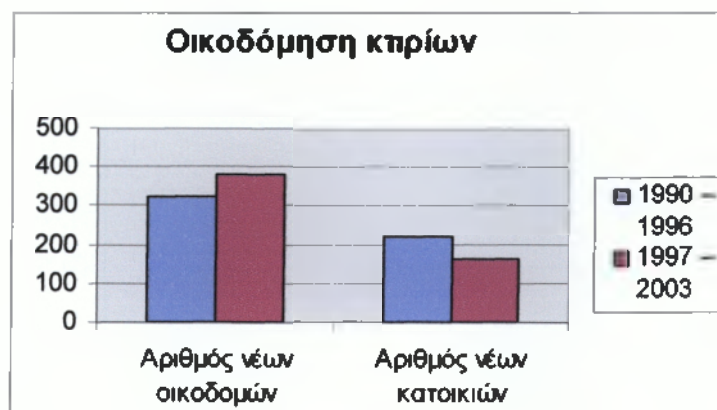

Από την απογραφή κτιρίων του 2001 βλέπουμε ότι υπάρχουν 5818 κτίρια από τα οποία τα 4465 είναι κατοικίες.

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή κτιρίων 2001.

Δείκτης Γ.1.5 Οικοδόμηση κτιρίων.

	Αριθμός νέων Οικοδομών + προσθήκες		Αριθμός νέων Κατοικιών + προσθήκες	
	Αριθμός	Όγκος ΚΜ3	Αριθμός	Όγκος ΚΜ3
1990 – 1996	321	223380,1	217	120687,9
1997 – 2003	382	202387	161	101223,9

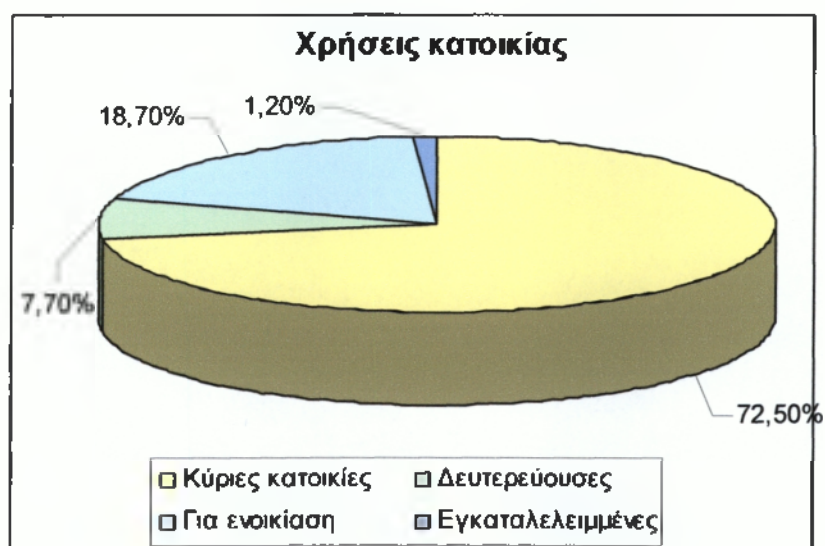

Παρατηρούμε ότι ο αριθμός των νέων οικοδομών έχει αυξηθεί από 321 το 1990 – 1996 σε 382 το 1997 – 2003. Αλλά έχει μειωθεί ο αριθμός των νέων κατοικιών από 217 σε 161.

Πηγές: Πολεοδομία.

Δείκτης Γ.1.6 Χρήσεις κατοικιών.

2001		
Χρήση κατοικίας	Αριθμός	Αναλογία
Κύριες κατοικίες	3236	72,5%
Δευτερεύουσες	342	7,7%
Για ενοικίαση	836	18,7%
Εγκαταλελειμμένες	51	1,2%
Σύνολο	4465	100%

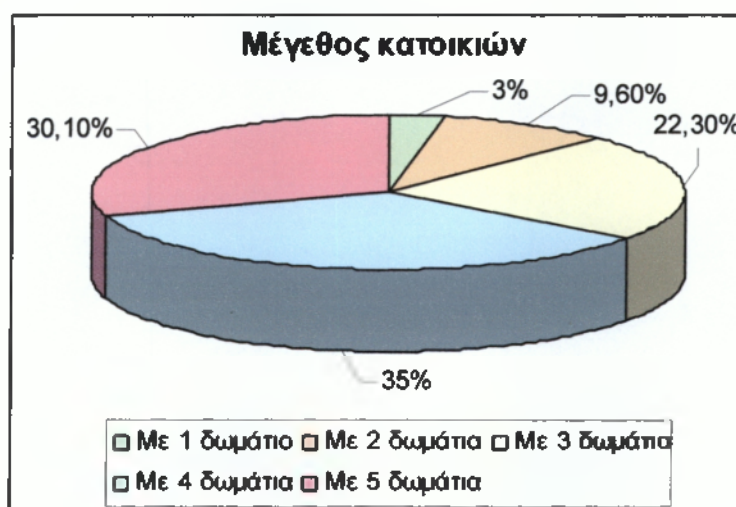

Οι περισσότερες κατοικίες είναι κύριες 72,5% , ακολουθούν οι κατοικίες για ενοικίαση με 18,7% , οι εξοχικές με 7,7% , ενώ μηδαμινό είναι το ποσοστό των εγκαταλελειμμένων κατοικιών.

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή κτιρίων 2001.

Δείκτης Γ.1.7 Μέγεθος κατοικιών

2001		
Μέγεθος κατοικιών	Αριθμός	Αναλογία
Με 1 δωμάτιο	133	3%
Με 2 δωμάτια	428	9,6%
Με 3 δωμάτια	995	22,3%
Με 4 δωμάτια	1561	35%
Με 5 δωμάτια	1348	30,1%
Σύνολο δωματίων	16958	100%
Μέσος αριθμός Δωματίων	3,8 (16958 / 4465)	

Ο πιο πολλές κατοικίες έχουν 4 ή 5 δωμάτια και ο μέσος αριθμός δωματίων είναι 3,8 (σύνολο δωματίων / σύνολο κατοικιών) σε κάθε σπίτι.

Το μέγεθος των κατοικιών θεωρείται ικανοποιητικό αν σκεφτούμε ότι τα περισσότερα νοικοκυριά αποτελούνται από τέσσερα ή πέντε άτομα.

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή κτιρίων 2001.

Γ.2. ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΣΤΕΓΑΣΗΣ

Γ.2.1 Πυκνοποίηση.

Πυκνοποίηση	
Δωμάτια ανά άτομο	1,6

Τα δωμάτια ανά άτομο είναι το σύνολο των δωματίων προς το σύνολο των μελών των νοικοκυριών (16958 / 10611) δηλαδή σε κάθε άτομο αντιστοιχούν 1,6 δωμάτια. Η αναλογία αυτή θεωρείται πολύ ικανοποιητική αν σκεφτούμε ότι παλιότερα η αναλογία αυτή ήταν πολύ μικρότερη.

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή κτιρίων 2001.

Δείκτης Γ.2.2 Άστεγοι ανά 1000 κατοίκους.

2001		
	Αριθμός	Αναλογία ανά 1000 κατοίκους
Διαμένοντες σε μη κανονικές κατοικίες	237	24,7‰

Αυτοί που διαμένουν σε μη κανονικές κατοικίες π.χ. σε καλύβες είναι 237 άτομα και σε 1000 κατοίκους η αναλογία είναι 24,7% , το ποσοστό αυτό είναι ιδιαίτερα υψηλό και αυτό επειδή στο Δήμο Μεσσήνης διαμένει μεγάλος αριθμός τσιγγάνων.

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή 2001.

Δείκτης Γ.2.3 Σύνδεση με βασικά δίκτυα

Επίπεδο σύνδεσης νοικοκυριών με	Αριθμός	Αναλογία
Δίκτυο Ύδρευσης	3452	97,4%
Δίκτυο Ηλεκτρισμού	3494	98,6%
Δίκτυο Τηλεφώνου	1340	88,6%

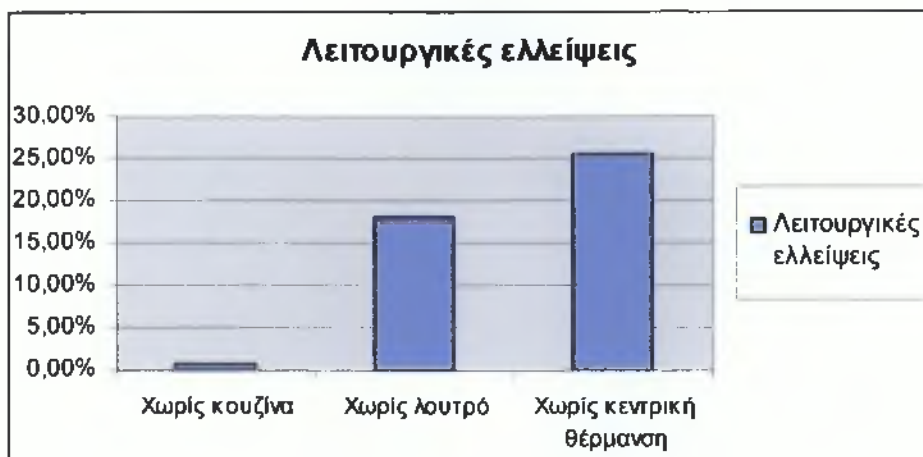

Τα περισσότερα νοικοκυριά είναι συνδεδεμένα με τα βασικά δίκτυα όπως το δίκτυο ύδρευσης, το δίκτυο ηλεκτρικού και το δίκτυο τηλεφώνου. Το μικρότερο ποσοστό το κατέχει το δίκτυο τηλεφώνου και αυτό επειδή το τηλέφωνο δεν είναι τόσο αναγκαίο όσο τα άλλα δύο δίκτυα και λόγω του υψηλού οικονομικού κόστους εγκατάστασής του.

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή 2001.

Δείκτης Γ.2.4 Λειτουργικές ελλείψεις κατοικιών.

2001		
Ελλείψεις	Αριθμός	Αναλογία
Χωρίς κουζίνα	27	0,6%
Χωρίς λουτρό	807	18,1%
Χωρίς κεντρική θέρμανση	1136	25,4%
Σύνολο κατοικιών	1970	

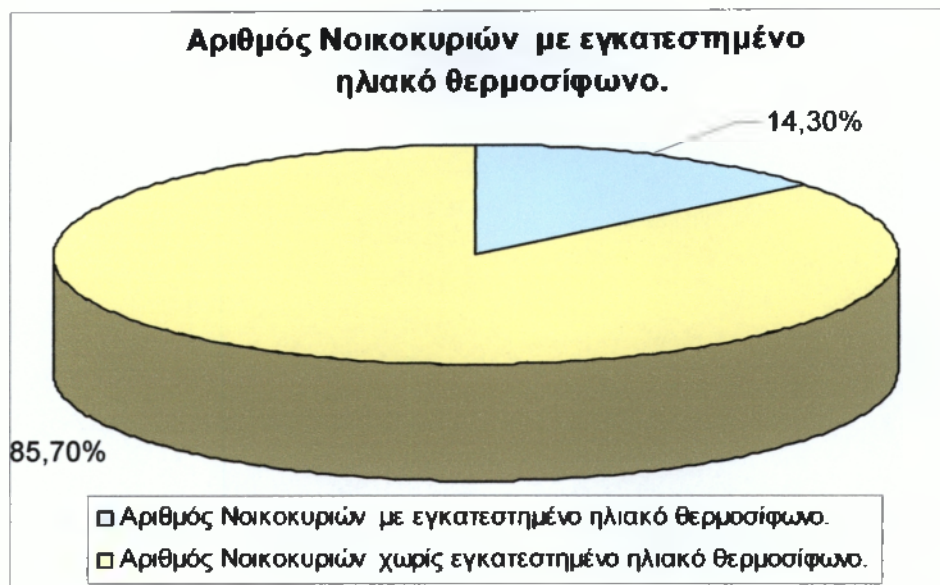
Σύμφωνα με την απογραφή του 2001 το 1/4 περίπου του πληθυσμού δεν έχει κεντρική θέρμανση (25,4%). Το 18,1% δεν έχει λουτρό, ενώ μόνο 0,6% δεν έχει κουζίνα.

Έτσι συμπεραίνουμε ότι υπάρχουν αρκετές ελλείψεις σε βασικές ανάγκες όπως η κεντρική θέρμανση και το λουτρό.

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή 2001.

Δείκτης Γ.2.5 Νοικοκυριά με εγκατεστημένο ηλιακό θερμοσίφωνο.

2001		
	Αριθμός	Αναλογία
Αριθμός Νοικοκυριών με εγκατεστημένο ηλιακό θερμοσίφωνο.	506	14,3%

Παρατηρούμε ότι μόνο το 14,3% του συνόλου των νοικοκυριών έχουν εγκατεστημένο ηλιακό θερμοσίφωνο, το ποσοστό αυτό θεωρείται πολύ μικρό, το γεγονός αυτό συμβαίνει εξαιτίας του μεγάλου οικονομικού κόστους της εγκατάστασης ηλιακού θερμοσίφωνα.

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή 2001.

ΜΕΡΟΣ IV
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Μετά από τη συλλογή, μελέτη και επεξεργασία των στοιχείων που αφορούν τον δήμο Μεσσήνης εντοπίζονται τα παρακάτω προβλήματα που αφορούν τον Πληθυσμό, την Οικονομική Δραστηριότητα, το Ανθρώπινο Δυναμικό (την Απασχόληση), τις Χρήσεις Γης, τη Τεχνική Υποδομή, τη Κοινωνική υποδομή, τη Ποιότητα Ζωής και το Κτιριακό Απόθεμα.

1.1 Πληθυσμός

- Ανά δεκαετία αυξάνεται το ποσοστό των ηλικιωμένων (64+) και μειώνεται το ποσοστό των νέων ανθρώπων (15 – 29). Έτσι αν συνεχιστούν οι μεταβολές αυτές με τους ίδιους ρυθμούς σε μερικά χρόνια η Τοπική Κοινωνία θα αποτελείται κυρίως από άτομα γεροντικής ηλικίας.
- Ο αριθμός των γεννήσεων αν και αυξήθηκε ελάχιστα τη τελευταία δεκαετία παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Υπάρχει αυξημένη υπογεννητικότητα.
- Τα μέγεθος των νοικοκυριών έχει αλλάξει. Υπάρχουν πλέον λίγες πολύτεκνες οικογένειες και οι περισσότερες αποτελούνται από 3 ή 4 μέλη. Κάθε οικογένεια έχει 1 ή 2 παιδιά.

1.2 Οικονομική Δραστηριότητα

- Ο Δήμος Μεσσήνης είναι αγροτική περιοχή και τα κύρια προϊόντα είναι: τα σύκα, οι πατάτες και το λάδι. Παρ' όλα αυτά δεν υπάρχουν πολλές Μεταποιητικές Επιχειρήσεις των προϊόντων.

1.3 Απασχόληση

- Η ανεργία στους νέους αν και έχει μειωθεί τη τελευταία δεκαετία παραμένει σε πολύ υψηλά επίπεδα, δεν υπάρχουν πολλές δυνατότητες συγκράτησης του νέου πληθυσμού στο Δήμο, από τη στιγμή που δε εξασφαλίζονται περισσότερες θέσεις εργασίας στον Δευτερογενή και Τριτογενή τομέα της οικονομίας.
- Η ανεργία στις γυναίκες έχει αυξηθεί πολύ τη τελευταία δεκαετία, με αποτέλεσμα τα νοικοκυριά να έχουν μικρότερα εισοδήματα και οι νέες γυναίκες να φεύγουν από το Δήμο για ανεύρεση εργασίας σε άλλες περιοχές.

1.4 Χρήσεις Γης

- Τα πάρκα, οι πλατείες και οι χώροι πρασίνου καταλαμβάνουν πολύ μικρή έκταση στο σύνολο του Δήμου, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι να μην έχουν χώρους αναψυχής χωρίς να καταβάλουν χρηματικό αντίτιμο.

1.5 Τεχνική Υποδομή

1.5.1 Δίκτυο Αποχέτευσης

- Σε όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα η διάθεση υγρών αποβλήτων γίνεται με βόθρους, εκτός από την έδρα του Δήμου, όπου εκεί υπάρχει δίκτυο αποχέτευσης μήκους 17 χιλιομέτρων το οποίο όμως δεν καλύπτει όλες τις ανάγκες του Δημοτικού διαμερίσματος της Μεσσήνης.

1.5.2 Αποκομιδή & Διάθεση Στερεών Αποβλήτων

- Η απόθεση γίνεται σε απλή χωματερή, στη περιοχή Λιμενικά, χωρίς όμως να τηρούνται οι αναγκαίες

προδιαγραφές με αποτέλεσμα τα μόλυνση της ευρύτερης περιοχής και του υδροφόρου ορίζοντα.

1.6 Κοινωνική Υποδομή

- Το δυναμικό των Βρεφονηπιακών Σταθμών δεν καλύπτει τις ανάγκες του Δήμου, δηλαδή, ο αριθμός των παιδιών κάτω των 6 ετών που κατοικούν στο Δήμο είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των παιδιών που μπορούν να δεχτούν οι σταθμοί.

1.7 Ποιότητα Ζωής

1.7.1 Προσβασιμότητα

- Τα 14 Δημοτικά διαμερίσματα δεν καλύπτονται από τα Μάσα Μαζικής Μεταφοράς που υπάρχουν στην έδρα του Δήμου. Η χρήση Ι.Χ. και ΤΑΧΙ αποτελούν τα κύρια μέσα μεταφοράς.
- Δεν υπάρχει Τοπικό Μέσο Συγκοινωνίας, ώστε να καλύπτει τις μετακινήσεις των κατοίκων ανάμεσα στα Δημοτικά Διαμερίσματα.

1.8 Κτιριακό Απόθεμα

1.8.1 Παλαιότητα κτιρίων

- Τα περισσότερα κτίρια στο Δήμο είναι κτισμένα πριν από το 1945 γεγονός που τα καθιστά επικίνδυνα σε περίπτωση σεισμού.

1.8.2 Συνθήκες Στέγασης

- Οι κάτοικοι που διαμένουν σε μη κανονικές κατοικίες π.χ. καλύβες, σκηνές κ.λ.π. είναι αρκετοί στο Δήμο Μεσσήνης

και αυτό συμβαίνει εξαιτίας του μεγάλου αριθμού των Τσιγγάνων που κατοικούν στην περιοχή.

- Το 1/4 περίπου των νοικοκυριών έχουν έλλειψη από Κεντρική Θέρμανση λόγω του υψηλού κόστους εγκατάστασης της.

2.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

2.1 Τοπικό Αστικό Παρατηρητήριο

Για την επίτευξη των σκοπών της Habitat Agenda προτείνεται η ίδρυση **Τοπικού Αστικού Παρατηρητηρίου**, το οποίο θα αποτελέσει τον αρμόδιο και εξουσιοδοτημένο θεσμό σε Τοπικό Επίπεδο και θα λειτουργήσει σαν βασικός μηχανισμός υποβοήθησης της διαδικασίας εφαρμογής της **Habitat Agenda**.

Στο Τοπικό Αστικό Παρατηρητήριο θα ασχολείται ειδικευμένο προσωπικό με αντικείμενο:

- Τη συλλογή και επεξεργασία στοιχείων και τον υπολογισμό των Αστικών Δεικτών μέσω των οποίων θα παρακολουθούνται:
 1. η ακριβής κατάσταση στους οικισμούς
 2. η ορθολογική επιλογή πολιτικών και δράσεων
 3. η πορεία εφαρμογής των Τοπικών προγραμμάτων.

Εκτός αυτών, θα πρέπει να παρακολουθούνται οι συνθήκες και οι τάσεις Αστικής Ανάπτυξης. Ακόμα, θα πρέπει να προωθείται η επαφή και η συνεργασία μεταξύ των Φορέων Λήψης Αποφάσεων.

Το Τοπικό Αστικό Παρατηρητήριο που θα ιδρυθεί στο επίπεδο του Δήμου θα πρέπει να συνεργαστεί με άλλα Τοπικά Παρατηρητήρια για ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών, συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία ενός Εθνικού Δικτύου. Το οποίο με τη σειρά του θα είναι ενταγμένο στο Παγκόσμιο Δίκτυο Εθνικών Παρατηρητηρίων.

Η σωστή λειτουργία ενός τέτοιου Παρατηρητηρίου εκτός από την συμβολή του στην επίτευξη των στόχων της Habitat Agenda, θα αποτελέσει ένα σημαντικό μηχανισμό υποβοήθησης, αλλά και αναβάθμισης της λειτουργίας του Δήμου Μεσσήνης και στη γενικότερη αναβάθμιση του ρόλου του.

2.2 Οικονομική Δραστηριότητα – Απασχόληση

Οι βασικοί στόχοι πρέπει να είναι:

1. η καταπολέμηση της ανεργίας
2. στήριξη των γυναικών στην αγορά εργασίας
3. η συγκράτηση των νέων στο τόπο τους με δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
4. η προσέλκυση νέων πληθυσμιακών ομάδων.

Για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι θα πρέπει, εκτός από τις παραπάνω προτάσεις που αφορούν την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, να εξασφαλιστούν μέσω Αναπτυξιακών Έργων νέες θέσεις εργασίας.

Τα Αναπτυξιακά Έργα που προτείνονται είναι:

1. **Ίδρυση Δημοτικής Επιχείρησης** με αντικείμενο την Τουριστική Ανάπτυξη της περιοχής. Ένα μεγάλο μέρος του Δήμου Μεσσήνης καταλαμβάνεται από παραλιακή ζώνη. Επιβάλλεται η εκμετάλλευση και η αξιοποίησή της, με κατασκευή ξενοδοχειακών μονάδων, εστιατορίων, καταστημάτων εμπορίας τουριστικών και παραδοσιακών ειδών και άλλα τα οποία προσελκύουν τουρίστες. Η ανάπτυξη αυτή μπορεί να συμβεί με τη σωστή διαφήμιση του Δήμου και των αξιοθέατων αυτού, καθώς επίσης και με τη καλή φιλοξενία και συμπεριφορά των κατοίκων προς τους επισκέπτες.

2. **Ίδρυση Φορέα Οργάνωσης Αγροτών** με σκοπό την σωστή πληροφόρηση, την επιμόρφωση και την τεχνική υποστήριξη αυτών.
3. **Δημιουργία Μονάδων Τυποποίησης και Προώθησης των Τοπικών Προϊόντων (σύκα, πατάτες, λάδι κ.λ.π.)**
Να δοθεί ουσιαστική στήριξη με οικονομικά κίνητρα στους επαγγελματίες που προωθούν την τυποποίηση των τοπικών προϊόντων.

2.3 Χρήσεις Γης

Προτείνεται:

- η αξιοποίηση των κοινόχρηστων εκτάσεων που παραμένουν αναξιοποίητοι, να φτιαχτούν σε αυτούς οργανωμένα πάρκα, πλατείες ή χώροι αστικού πρασίνου, με αυτόν τον τρόπο ο Δήμος θα γίνει πιο όμορφος. Έτσι θα βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων, όπως επίσης είναι και ένας τρόπος προσέλκυσης επισκεπτών από άλλες περιοχές.

2.4 Τεχνική Υποδομή

2.4.1 Δίκτυο Αποχέτευσης

Προτείνεται:

- Να γίνει μελέτη Βιολογικού Καθαρισμού. Αποτελεί άμεση ανάγκη η χρηματοδότηση και η υλοποίηση του έργου.

2.4.2 Αποκομιδή και Διάθεση των Στερεών Αποβλήτων

Προτείνεται:

- Η δημιουργία των υποδομών εκείνων που θα επιτρέψουν την μηχανολογική διαχείριση των απορριμμάτων ώστε να προκύπτουν από αυτά χρήσιμα υλικά όπως γυαλί, μέταλλα και άλλα.
- Η δημιουργία χώρου υγειονομικής ταφής των απορριμμάτων (ΧΥΤΑ).

2.5 Κοινωνική Υποδομή

Προτείνεται:

- η δημιουργία ενός ακόμα Βρεφονηπιακού Σταθμού. Αποτελεί άμεση ανάγκη η χρηματοδότησή και η υλοποίησή του, για το λόγο ότι οι υπάρχοντες Σταθμοί δεν καλύπτουν τις ανάγκες του Δήμου.

2.6 Ποιότητα Ζωής

Προτείνεται:

- Η αγορά ενός τουλάχιστον λεωφορείου από το Δήμο για τη συγκοινωνιακή σύνδεση των Δημοτικών Διαμερισμάτων με την έδρα του Δήμου αλλά και μεταξύ τους.
- Η υπογραφή σύμβασης του Δήμου και του υπεραστικού ΚΤΕΛ για τη πραγματοποίηση δρομολογίων ανάμεσα στα Δημοτικά Διαμερίσματα και την έδρα του Δήμου.

2.7 Κτιριακό απόθεμα

Προτείνεται:

- Η ένταξη του Δήμου στο **Εθνικό Πρόγραμμα για τους Τσιγγάνους**. Οι πόροι αυτού του προγράμματος αφορούν έργα για την ανακούφιση εκείνων των ομάδων των Τσιγγάνων που ζουν σε σκηνές ή παραπήγματα. Φορείς υλοποίησης των έργων αυτών είναι οι δήμοι και περιλαμβάνουν παραχώρηση χώρων όπου γίνονται όλες οι απαραίτητες υποδομές όπως δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτροφωτισμού, οδοποιίας, ανάπλαση περιβάλλοντος κ.λ.π. και στη συνέχεια τοποθετούνται λυόμενοι οικισμοί για την προσωρινή ένταξη των Τσιγγάνων. Με την υλοποίηση αυτών των έργων ο κόσμος έρχεται πιο κοντά στο πρόβλημα, το γνωρίζει καλύτερα και συμβάλει στη λύση του προβλήματος με αποδοχή των Τσιγγάνων στο κοινωνικό σύνολο.

ΠΗΓΕΣ:

- **ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ**
- **ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ**
- **ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ**
- **ΥΠΕΧΩΔΕ**